

(سہروا)ی

چ بکہم؟، چی بکہم؟، چ بکا؟

لہ

شيعری شاعيراندا

نامادہکار/ زريان سہرچناری ۲۰۱۸

پياداچوونہوہ ۲۰۲۴

سەروا: بە ئینگیزی: ((Rhyme)، بە عەرەبی: (قافية) بریتییه لەو دەنگە ئیکچووانە
کە لە کۆتایی دوو وشە یان زیاتر لە شیعردا دووبارە دەبنەوه، بە مەرجیک ئەو دەنگانە
بەشیک لە وشەکان بن و واتای سەر بەخۆ نەگرن. زۆرتر لە کۆتایی بەلەکان یان
بەیتەکانی شیعەر و ستراندا دیت، بۆ وینە لە ئەم دێرە شیعەرە دا:
"بەدەر بە دەری یان لە مائی خۆم
لە خاکی عەرەب، لە ئێران و رۆم"
وشەگەلی "خۆم" و "رۆم" سەروان.
ناوەکانی تر: لە زمانی کوردیدا بۆ وشەیی سەروا ئەم ناوانەش بەکار دیت: بەشاونەند،
بەشاقەند، پاشبەند، پاشۆل، پاشل، قافییه. (ویکیپیدیا)

سەروادار: السجع

سەروادار: گونجان و یەکبوونی دوو بڕگە یە لە پیتی کۆتایی وشە چاکتریشی ئەوهیه
بڕگەکانیان یەکسان بن. (بە هاری رەوانبێژی/ موحسین ئەحمەد مستەفا گەردی)

سەروادار: ئەوهیه کە دوو هە ئۆیسی پەخشان یا پتر لە سەر یەک پیت یا پتر بوەستن،
سەروای هە ئۆیستەکان وەکوو سەروای هۆنراو وایە، ئەوهنده هەیه لە هۆنراو ودا دەبی
کیشیشیان یەک بیت بەلام لە پەخشاندا مەرج نییه. (رەوانبێژی لە ئەدەبی کوردی دا؛
بەرگی ٢/عەزیز گەردی)

به نووری باده که شفی زولمہتی تہ قوا نہ کہم، چ بکہم؟
به شہ معینکی وہا چاری شہوینکی وا نہ کہم، چ بکہم؟
لہ خہزنہی دلمدا ہہرچی ہہیہ، ہہر داغی سہودایہ
دہسا نہم نہقدہ دہردی عیشقی پی سہودا نہ کہم، چ بکہم؟
لہ گہل دہستی مہ لا ری ناکہوئی زونناری زولفی یار
وہکوو (شیخ) ئیختیاری مہ زہہبی (تہرسا) نہ کہم، چ بکہم؟
لہ ریئی نہو شوخہدا خوم کردہ خاک و پیئی نہنا پیما
دہسا خاکی ہہموو عالہم بہ سہر خوما نہ کہم، چ بکہم؟
دہمیکہ شاری پشوری مہ حہ بہت مات و خاموشہ
به قانونی تہ جہ نون شورشی ئینشا نہ کہم، چ بکہم؟
لہ چاوا، نم نہما بو گریہ، نوبہی سوجدہ بہردہریہ
سیاسا ئم نہ بارہ، نویژی ئیستیسقا نہ کہم، چ بکہم؟
لہ سہر توم دوشمنہ دنیا، قہزیبہم (مانع الجمع) ہ
کہ تہرکی تو نہ کہم، تہرکی ہہموو دنیا نہ کہم، چ بکہم؟
بہ جی ماوم لہ یاران، نابہ جی ماوم، نہ جہل! زوو بہ
به مردن لہم قسووری ژینہ ئیستیعفا نہ کہم، چ بکہم؟
نہوا لہیلا بہ روژی حہشر نہدا وادہی لیقا (مہ حوی)!
ہہتا قامی قیامہت، ناہ و واوہیلا نہ کہم، چ بکہم؟

ئه‌رى دڭ بى شەرابى لەعلى گولرەنگت لە گول چ بكا؟!
 كه جيلوهى گول لە گولشەندا نەبى، بولبول لە چل چ بكا؟
 كه هەنگيرسا لە نوورى باده شەمعى حوسنى جانانە
 نەچيته سەر تەريقهى حەزرەتى پەروانە، دڭ چ بكا؟!
 بە ئاهم گەر رەقيبانىت بسوتين ئه‌ى گولى رەعنا
 مەرەنجە، تو خوا شوعله لە ئاقارى چقل چ بكا؟!
 هەتا ماوه دەبى ئه‌شكى نەدامەت داوهرينى چاو
 عەرەق ريتن نەبى، شەخسى لە كارى خو خەجەڭ چ بكا؟!
 سەفەر جانيزنييه، با بو حەرەم بى، لەو بەروبوومه
 فەقەت مەجزووبى زنجيرى نەسيبى ئاو و گل چ بكا؟!
 فەلەك هەرگا كه سيكى هەلبىرى، وەقتى هيلاكەتتايه
 كه سەر بو گەيینه پەت بى، پى لە كورسى و ئەسكەمەل چ بكا؟!
 لە عوششاق و رەقيب ئەو شوخە چاوى لوتفى وەرگيپرا
 كه ئاسك ئادەمى يا سەگ ببينى، غەيرى سل چ بكا؟!
 چ حاجەت نەرگسى مەستت بكم وەسفى بە مەخمورى
 كه چاوى سورمەكيشرأوى خودايى بى، لە كل چ بكا؟!
 لە هەر جييهك هەلى خورشيدى عيشقى گولرؤخان (مەحوى)
 ئەگەر عەقلى بى، لەو جيگە ئاونگى عەقل چ بكا؟!

له فیتنه‌ی نازی غه‌مزهی چاوی فه‌تتانی خوا چی بکه‌م؟
له ئیشی عه‌قره‌بی زولفی په‌ریشانی خوا چی بکه‌م؟
له سه‌فحه‌ی روومه‌تم یه‌ک جی نه‌ما بی زه‌خمی په‌یکانی
له حه‌مله‌ی فه‌وجی رووسی تیری موژگانی خوا چی بکه‌م؟
به زولفی، سوچی رووی پووشی که قیبله‌ی نه‌هلی ئیمانہ
له جه‌معی سوچ و شام و کوفر و ئیمانی خوا چی بکه‌م؟
وه‌کوو بارامی گووره، تورکی چاوی بو نیشانه‌ی دل
له خوشلیدان و پرپیگانی په‌یکانی خوا چی بکه‌م؟
له شه‌ودا ماهی رووی ده‌رکه‌وت و زوو هه‌له‌ات و نه‌مزانی
له بی میهری روخی وه‌ک ماهی تابانی خوا چی بکه‌م؟
نه‌گه‌ر چی شیوه‌یی شیرینی جه‌زی دل ده‌کا هه‌رده‌م
له حه‌رفی تالی لیوی شه‌ککه‌رئه‌فشانی خوا چی بکه‌م؟
هه‌تا‌کوو هه‌لنه‌کات بو ره‌فعی زولمه‌ت شه‌و چرای کوئمی
له ره‌مزی خالی شین و له‌علی خه‌ندانی خوا چی بکه‌م؟
له‌سه‌ر سینه‌ی به‌ناهی من شکا چینی سه‌ری زولفی
له په‌رژینی شکاوی باغی سیوانی خوا چی بکه‌م؟
له دوکانی خه‌یالمدان نه‌ما جنسی غه‌زهل نه‌مرو
له بو فه‌رشی سه‌ریری ته‌ختی نه‌یوانی خوا چی بکه‌م؟
نه‌خوشم بی نه‌باتی لیوی، من موشکیل نه‌جاتم بی
له بو ماچی وه‌کوو ده‌رمانی لوقمانی خوا چی بکه‌م؟
له شو‌رشدایه مورغی دل، به ئومیدی نه‌سیممی گول
له بو عه‌تری غوباری چاکی دامانی خوا چی بکه‌م؟
ده‌می بو من نه‌بوو سه‌یری که‌ناری گوئشه‌نی وه‌سلی
له بی‌ره‌حمی ره‌قیب و جه‌وری ده‌ربانی خوا چی بکه‌م؟

ويسائى بؤ ره قيب و دهردى هيجرانى به (نارى) دا
له رهسمى بئ وهفايى و عهد و پهيمانى خوا چى بکهه؟

له دارولحوزنى دوورى، ئيختياري غهه نه کهه چى بکهه؟
به بئ مه عشوقى شادى، دهس له مل ماتهه نه کهه چى بکهه؟
ره ئيسى تاقمى به دبه ختى سه ختى کيشى نه ييامه
وه کوو وه حشى له زومرهى نه هلى عوشرهت رهه نه کهه چى بکهه؟
که نهى سينه وهک جو شى سه ماوهر بئ له جونبوش دا
له جيگهى چا له دلما خوئينى چه رگه دهه نه کهه چى بکهه؟
نه بوو بؤ من دهمن غونچهى سروورى گوئشهنى وهسلت
له خارستانى هيچرت خارى ميحنهت جهه نه کهه چى بکهه؟
بيابانى فيراقت وادييه کى گهره و بئ ناوه
قه ناعهت گهر به نه شكى ئاته شى گريهه نه کهه چى بکهه؟
موشه وهش بوو به مه سرووتهى نه لهه نه وهقاتى ئيرانه
به سالارى خه يالت فيکرى دهفعى غهه نه کهه چى بکهه؟
له شوعلهى ئاقتابى ته لعهتت يهک مانگه مه حرومه
له ژير بارى غهه ما پشتهم هيلالى خهه نه کهه چى بکهه؟
دلهم وهک ئاش و دهرده ئاشه وانه بؤ مزهى ميحنهت
سرووشكى ده مدهمى چاوم، به سه يلى چهه نه کهه چى بکهه؟
له بؤ ميحراجى وهسلت بئ بوراقتى پرتهوى لوتفت
له کولبهى ميحنهتى عهزمى جزوورت کهه نه کهه چى بکهه؟
عرووسى فيکرى (نارى) زيوهرى ته حسيني مه هموده
به بئ زيوهر دهسا بووکى ته بيعهت زهه مه کهه نه کهه چى بکهه؟

(۳) نەدیم

لە تۆماری نەهاتی بەختی ئەزەل چ بکەم؟
لە چوونی رۆح و نەهاتی ئەجەل چ بکەم؟
بە غەیری تائی نەمدیوه دەوایه هەبێ بو دەردی
کە مەه نەبێ لە شیرینی عەسەل چ بکەم؟
کە دی رەقیب شیعرم مەتەحی جوانی یاره
وتی من غەزالم هەبێ لە رەوانی غەزەل چ بکەم؟
بە یارم وت کە دل جیتە فەرمووی تەماشای ئەم شیتە
لە بەیتی پر لە ئەحزان و خاپور و بێ عەمەل چ بکەم؟
تەشریفت بێنە کەلامت تەبشیری بو مە هیئەبێ
دەسا زوبە ئەجەل تخوا لەم ژینە بێ ئەمەل چ بکەم؟

نهکهه چي بکهه؟

که من بوم دهس نهدا رهندي دهسا تهقوا نهکهه چي بکهه؟
نهسيري زولفي تاتانم، که اووهيلا نهکهه چي بکهه؟
له کونجي سومعهي زوهدم، هزاران شيخ شاگردمه
له شيخ بهدتر ههموو سهرفي قهدي تهرسا نهکهه چي بکهه؟
نهئين مهجنووني زوو شهيدا به بالاي سهولتي لهيلا بوو
مني شهيدا فيداي بالات، نهگهر لهيلا نهکهه چي بکهه؟
نه مهحويم تا که مهجو بم، نه ناليم تا بنائينم
به شوري شيعري شيرينم، فهلهک شهيدا نهکهه چي بکهه؟
له نهوسافي سهلاحهدين قهلهم ماندوو بووه نهمجا
نهگهر وهسفي خهرافاتي کوري کيسرا نهکهه چي بکهه؟
خهيايم وايه بييري دل، له عوودي سينهما دهرخهه
له بو نهه هوزه جيماوه، دهنگي بهرپا نهکهه چي بکهه؟
له گوشهي باخي کوردستان هزار قانع به بولبول بوو
له باتي باخهوان نهپرو، که خوم ريسوا نهکهه چي بکهه؟

سوزي عيشق

له سوزي عيشقدا سووتام کهسي يارم نهبوو جاري
قوري نهه خاک و سهحرايه بهسهرخودا نهکهه چي بکهه؟

ياری دل روبا

دلَم زنجير نه کهم نه ماما، له ياری دل روبا چی بکه م؟
رهگم وشکه وهکوو پووشه، له قووهی کارهبا چی بکه م؟
که من پیَم پر له خاری میحنه ته هه تا کوو بهر نه ژنوم
قهدهم نه نداز نه کهم بو لات له گه ل کوهوشی وهسا چی بکه م؟
له رُوژ بیزارم و مه حره م به من ههر تاریکی شه و بوو
که سیبهر ههر رهقیبیم بی، له رُوژی ناشکرا چی بکه م؟
سواری ره وره وهی مه رگم، نه چم بو به زمگاهی گور
نولاخی عاریه م ناوی، له مهیدانی فهنا چی بکه م؟
دهمی کوژراوی نه برۆتم، دهمی خنکاوی نه گریجه ت
نه بی تاوی خه میکم بی، له ياری بی به قا چی بکه م؟
به ناوی تیغی نه برۆت، شوریا جهور و گوناحانم
له ریوه جهننه ته جیگه م، له دیوانی جهزای چی بکه م؟
خه یالم بوو له سه ر نه مری برام ته رکی مه عاسی که م
نه بینم خو ی ریا بازه! له تا عاتی ریا چی بکه م؟

بە جۆشى دىل

بە جۆشى دىل ئەگەر ئاور لە دنيا بەر نەدەم چىكەم؟
بە نوورى تۆبە پووى رەشم پوناك نەكەم چىكەم؟
دەبا ھەستم ھەتا ماوم مەدانی چۆل و سەحرا بە
لە دەروازەى موحەمەد گەردەنى خۆم دانەخەم چىكەم؟
لە رىنگەى مەككە و تاييف وەكوو سەگ گەر نەلورىنم
لە مەحشەر چونكە بى نەقدم ئەگەر زارى نەكەم چىكەم؟
مەدینەى تۆبە جىگایى دەخالەت یا رەسولولاه
لەكەم دەستی دلى من روو لە نەینەوا نەكەم چىكەم؟
مونافىق ھەر منم رەحمى بفرموو یا ئەبەلقاسم
لە سەر پردى سیراتا تۆ نەجاتم گەر نەدەى چىكەم؟
رەفىقانم مەلین ناساغە دەشتى سا چ تەدبیری
كە تەدبیریش دەكەن تەدبیری عەفوم بو نەكەن چىكەم؟

چ بکەم؟

بە یادی شەمعی روخساریکی، دل ئیحیا نەکەم چ بکەم؟
بە شەوقیکی وەها چاری شەوی یەلدا نەکەم چ بکەم؟
وەکوو مەجنوونی مائکاول دەروودەشت بۆتە مەئوای من
لە حەیفی عاقلان خۆم شیتی رووی لەیلا نەکەم چ بکەم؟
لە کۆری عیشقبازانانە ماوہ قەدری رۆح و سەر
وەکوو پەروانە بۆ رووی ئەو بە رۆح سەودا نەکەم چ بکەم؟
دەئین یار خاکی بەرپیی سورمەییە بۆ چاومی دینم
بە کویرایی رەقیبی لامەزەب، ئەی وا نەکەم چ بکەم؟
بە شەرتی بیته لام شەرتە سەرم دانیم لە پیناوی
ئەگەر بۆ گاوگەردوون، رۆح و سەر ژیرپا نەکەم چ بکەم؟
لە دوری وی گەدام و دیتە لام وەک شا دەبینم خۆم
لە چون و هاتنی، خۆم وەک گەدا، وەک شا نەکەم چ بکەم؟
ئەگەر با بۆنی تۆ بیئی (ئیمامی) وا دەئێ گیانە
کە من رۆح و سەرم قوربانی رینگەیی با نەکەم چ بکەم؟

عەزیزی میسری دڵ

دەئین گیراوه ئەوڕۆکە عەزیزی میسری دڵ، چ بکەم؟
لە پاش ئەو من لەگەڵ دڵ، شیت و پیتی و بەکۆڵ چ بکەم؟
ئەووە جوان و جەیل و پاک و خاوەن، بۆ چی گیراوه؟
منی پیری پەشیمان و گونەهکار و خەجەڵ چ بکەم؟
نەماوە باغ و ڕاغ و ڕەونەقی سەحرا، خودا مەرگێ
گوێووکات چوو لەبەر ئەو، من لە دەشتی پڕ چقڵ چ بکەم؟
لە باغیکدا کە گۆڵ ڕۆیی بە تاراجی خەزان، جا من
وہکوو بولبول نەسووریم داربەدار و چلبەچڵ چ بکەم؟
گرانە دەردی دووری، بەم لەشە چۆن ھەنگرم یاری
زەعیف و پیر و بێ ھیز و قووت، بێ شان و مل چ بکەم؟
(ئیمامی) ھیندی خەم خوارد، عادتێ پێ گرتووہ یارەب!
دەسوێ بێ وچان، گێژە و لە دەردی چەرخ و خول چ بکەم؟

بارگهی یاران

دیت و رادهبری وهکوو سهروی رهوان من چیبکه م؟
که به قووربانی نه که م رۆحی رهوان من چیبکه م؟
قه دی نه و شوخه وهکوو دووخ و خه دهنگه نه فسوس
پشته که م کومه وهکوو مائی که وان من چیبکه م؟
تازه ههنگاوی شلم کوانی دهبی بو شه وراو
جوانه زورجوانه بهئی رهوتی که وان من چیبکه م؟
زهبری ناوزهنگی برا و شل بووه دهستی جلهوم
دی دهنای پرمهیی بۆر و بدهوان من چیبکه م؟
ژوانی خوشی هه رهتی لاوهتی دیته خهونم
کاتی ناویلکه له گهل زینده خهوان من چیبکه م؟
شه و ههتا رۆژی له بهر ئیشی له شم ناله م دی
دیته گویم دهنگی (گهلۆ) و (نیوه شهوان) من چیبکه م؟
بارگه یان تیکه وه پیچا و بهری بوون یاران
له دنی وا بهتهنی پاشی نهوان من چیبکه م؟
ژیانی من ئیسته وهکوو خۆری دهمی زهرده پهره
پیم نهما تین و گور و هیز و تهوان من چیبکه م؟
(سروه) هات خونچه گوئی باخی نهدهب پشکووتن
باخهوانی گهره که تازه جهوان من چیبکه م؟
ناو نه بوو نه و دهمی (هیمن) مه لهوانی کورد بوو
ناو شوکر زوره وهرن زوو مه لهوان من چیبکه م؟

(۸) ھەژار ۱۹۲۱-۱۹۹۱

ئەگەر ئاۋھا نەكەم چ بکەم؟

ئە كەركووكم بە ئاب، ئارەق ئەبەر گەرما نەكەم چ بکەم؟
كە بەرچایی بە ماستی شل، بە پیالیك چا نەكەم چ بکەم؟
ھەموو رۆژی سەعاتی دوان نەبی، ئاوی ئوتیل دەپرن
ئەگەر تەرخی دەموچاۋ شتن و ئیستینجا نەكەم چ بکەم؟
ئە حەوت و نیو دەبی بۆ كار بچەم، ریم چارەگیك دووره
ئە حەوت و چارەگیكرا شانی بۆ پیدا نەكەم چ بکەم؟
ئە (دارك رووم) ی پر ھالاو و بین ناخوش و بی مەنفەز
ئەگەر چەند تەبع و تەكبیریکی بۆ (سونا) نەكەم چ بکەم؟
ئە دواز دەدی دیمەوہ برسیمە ماندووم قرقرەدی زگمە
كە ورگی لامەزەب تا مل پری شۆربا نەكەم چ بکەم؟
بە ماستاویکی شین و تامنەدار، یان ئاۋہ بەفری زۆر
بە دوو ھیشوو تری، یان گرکە بۆری با نەكەم چ بکەم؟
ئیتەر ھەر بانگی تەنزىلاتە یان شەربەت بە دوو فلسە
ئە جینگەى خەو جنیودان، داد و واوہیلا نەكەم چ بکەم؟
سەر ئیۋارە دووبارە كارە تا شەو کاتی حەوت و نیو
ئە باتی سینەما و گەردش بەرەو خەو را نەكەم چ بکەم؟
شمەك ھەنگرتنە بۆ بان و خۆدانە بەعەرزیدا
ھەتا خەو دوو قسەى قۆریش دەگەل شوکرا نەكەم چ بکەم؟

ته خمیسی (بارگهی یاران)
هه ژار شیعی مام هیمنی ته خمیس کردوو

ژارگهی ماران

به ربه پوچکەش ههیه سه رمامه! شهوان من چ بکه م؟
ئه م مندا لانه که بی کراس و کهوان من چ بکه م؟
دئی بردووم کچه تیوی که رهوان من چ بکه م؟
دیت و راده بری وه کوو سه رووی رهوان من چ بکه م؟
که به قوربانی نه که م رووحی رهوان من چ بکه م؟

من نه شه رقیم و نه غه ربیم و نه نه مریکی، نه رووس
نه موسوئمانی به راستم و نه جووم و نه مه جووس
پیر و زورهانم و خورپهی دی دلم بو کچی نووس
قه دی نهو شوخه وه کوو دووخ و خه دهنگه نه فسووس
پشته که م کو مه وه کوو مائی کهوان من چ بکه م؟

سه ره لهرزوک و قوول و چوکه شل و زگ په نه ماو
لاملم خواره پشوم سواره پرورش و کزه چاوم
چوار په لم شل بوو له شیشم بوته لانکه شکاو
تازه هه نگاوی شلم کوانی ده بی بو شه وراو
جوانه زورجوانه به ئی رهوتی کهوان من چ بکه م؟

به زگی برسی خهوم نایه هه رچه نده وهرکهوم
ناره زوم هه ر نه وهیه نانی گهرم بیته خهوم
وهکی رهشکیکی رزیو پسپسه گش قه لف و گهوم
زهبری ناوزهنگی برا و شل بووه دهستی جلهوم
دی دهنایا پرهمیی بۆر و بدهوان من چ بکهوم؟

دم دمی چی؟ نهوه دوینی بوو نه من زۆر کهونم
دایکه وای رهحمهتی! نهوسایه کوتابووی تهونم
وشک و رهق بومهوه تازه دهگهریم بو شهونم
ژوانی خووشی ههرهتی لاوهتی دیته خهونم
کاتی ناویلکه دهگهل زینده خهوان من چ بکهوم؟

خهلکی پیی وایه له خوشیانه ههراو گالهم دی
نا براهم له دهستی زالمهکانه زالمه دی
ورتهیی کونه برینانی دم ناوالهم دی
شه و ههتا رۆژی له بهر ئیشی له شم نالمه دی
دیته گویم دهنگی گهلۆ و نیوه شهوان من چ بکهوم؟

له چیا یان و له دهشتان و له لادی و شاران
هیچ شتیکی نیسته نه ماوه وهکوو جاری جاران
دهوهره سهیری به رۆژی مژ و گوپال باران
بارگه یان تیکه وه پیچا و به ری بوون یاران
له دنی وا بهتهنی پاشی نهوان من چ بکهوم؟

دهچمه لای ههركهسى بۆ كارى دهئى كویر و كهړه
یهك دهئى لاچۆ له بهر چاو نهوى تر ئیژى ههړه
نهوى بۆم ماوه تهوه چاوى تهړ و پیستی گهړه
ژیانی من ئیسته وهكوو خوړى دهى زهرده پهړ
پییم نهما تین گوړ و هیز و تهوان من چ بکه م؟

خۆم وه كوو زهړنه قوته و زارۆله كانیس روتن
حهوتى وام ههن كه دهى خواردنى وهك حه و حوتن
دوینى ئیواری له سهربانى هه لم خست توتن
(سروه) هات خونچه گوئى باخى نه دهب پشكووتن
باخهوانى گه ره كه تازه جهوان من چ بکه م؟

خاله باس یادی به خیر نه و دهى داكى مردبوو
ههروهها وشك و برینگ نایه قهبر نهى یشته بوو
دییه كهى ئیمه هه مووی دیم و ته لان و گرد بوو
ئاو نه بوو نه ودهى (هیمن) مه لهوانى كورد بوو
ئاو شوكر زۆره وهرن زوو مه لهوان من چ بکه م؟

(۹) هیرش ۱۹۵۱-۲۰۱۳

تیته لکیشی شیعی (بارگهی یاران) ی هیمن،

شارگهی یاران

دۆست و یاران که هه موو سه ربه هه وان من چبکه م؟
نه له مان سیله نیگایه ک، نه له وان من چبکه م؟
ئه چه جیژوان به خه یال، خوینه ره وان من چبکه م؟
(دیت و راده بری وه کوو سه روی ره وان من چبکه م؟
که به قوربانی نه که م پووحی ره وان من چبکه م؟)

به رهوش چه شنی فریشته، به به ژن وهک قینووس
به نه خش جه وهه ری جوانیی، دله که م وهک ده سنووس
شوخی شوخی دلی بردم، سه ری پیری به خسووس
(قه دی نه و شوخه وه کوو دووخ و خه ده نگه نه فسووس
پشته که م کومه وه کوو مائی که وان من چبکه م؟)

یادی نه و دهوره به خیری که له سه ر قه ولی گراو
دامده گرت سه نگه ری جیژوانی به چه ک دهوره دراو
چ زوو بوئی نامه وه پیری ره شه داوی له ناکاو
(تازه هه نگاوی شلم کوانی ده بی بو شه وراو
جوانه زورجوانه به لی ره وتی که وان من چبکه م؟)

تو بلی بیتهوه نهو رۆژه، شهوی دهریکهوم
بهکره شوقاری دهغهڅ هه لیکهوی ری بی بکهوم
داخهکهم! جهردهیی پیری پهکی خست رهوت و رهوم
(زهبری ئاوزهنگی برا و شل بووه دهستی جلهوم
دی دهنای پرمهیی بۆر و بدهوان من چیکههه؟)

چ دهپرسی گوتهکههه، کوئییه مهکان و کهونم؟
لیک ترازاوه کر و رایهڅ و داوی تهونم
زار و بیزار و زهبوون، زهره و کز و بی لهونم
(ژوانی خوشی ههرهتی لاوهتی دیته خهونم
کاتی ئاویلکه دهگهڅ زیندهخهوان من چیکههه؟)

عومری پیه وابوو منیش دهوری مهی و پیالهه دی
کوانی دهمزانی که نهو رۆژهپهش و تالهه دی
نییه رازداری بلیه گیانه له چی زالهه دی
(شهوههتا رۆژی لهبهه ریشی لهشم نالهه دی
دیته گویم دهنگی گهلو و نیوهشهوان من چیکههه؟)

دهخولیمهوه ئاواره و بیچاره له شاران
دهسناکهوی یهکرهنگ بی رهفیتی وهکوو جاران
بو نهگریم نهمن نهورۆ وهکوو ههوری بههاران
(بارگیان تیکهوه پیچا و بهری بوون یاران
له دنی وا بهتهنی پاشی نهوان من چیکههه؟)

چۆنە جیژوان! بگره و هه‌لایه شه‌ره
له‌ش هه‌لۆنه، دڵ کۆننه، چاوه‌که‌م سوور و ته‌ره
ئه‌ی په‌ری شادی وه‌ره تاوی به‌ لاما تیپه‌ره
(ژیانی من ئیسته وه‌کوو خۆری ده‌می زه‌رده‌په‌ر
پیم نه‌ما تین گوپ و هیژ و ته‌وان من چبکه‌م؟)

مائیان ئاوابی ئه‌وانه‌ی به‌وه‌فا ده‌بزوتن
گه‌ردن ئازادی له‌وانه‌ش، که له‌ من لالوتن
خۆش به‌وده‌مه‌ ساقی به‌ سه‌فا پیکه‌وه‌ جووتن
(سرووه) هات خونچه‌ گوئی باخی ئه‌ده‌ب پشکووتن
باخه‌وانی گه‌ره‌که‌ تازه‌جه‌وان من چبکه‌م؟)

کی بوو؟ بۆ ئه‌هلی ئه‌وین، شیعیر و وشه‌ی وه‌ک دوپد بوو
دوپی ده‌ریای ئه‌ده‌ب و پیره‌هه‌ ئۆی هه‌نگورد بوو
به‌رزه‌ ناوی له‌ ژیان گه‌رچی به‌رواله‌ت ورد بوو
(ئاو نه‌بوو ئه‌وده‌می (هیمن) مه‌له‌وانی کورد بوو
ئاو شوکر زۆره‌ وه‌رن زوو مه‌له‌وان من چبکه‌م؟)

(۱۰) زریان سەرچناری (۱۹۷۵-؟)

بۆ ئاسۆ

كە من ئیستا ئە تۆ دوورم، شین و گریان نەكەم چ بکەم؟
ئە تاوی تۆ قوری سەربان، بە بان سەردا نەكەم چ بکەم؟

زریان سەرچناری

(رازگەهی یاران)

تیھە ئکیشی (بارگەهی یاران) ی هیمن

دەستی قەدەر گیری کردووم ئە هەندەران من چبکەم؟
ئیم حەرامە گەرانەو بە بۆ کوردستان من چبکەم؟
چاو بەگریانم ئە دووری کۆری یاران من چبکەم؟
(دیت و رادەبری وەکوو سەروی رەوان من چبکەم؟)
(کە بەقوربانی نەكەم رۆوحی رەوان من چبکەم؟)

ئیستا خۆشەویستی بەراست، هەر نەماوە سەد ئەفسووس
هەمووی بۆتە خەلەتان و بەدەفەری و زمانی ئووس
زمان لەنگە کە وەسفی کات بۆی دەنووسم بە پینووس
(قەدی ئەو شوخە وەکوو دووخ و خەدەنگە ئەفسووس
پشتەكەم کۆمە وەکوو مائی کەوان من چبکەم؟)

هەرچه ند لیڤه وهکوو دیلم ههردوو دهست و پی بهستراو
هه ر به و هیوایه م که جارئ دی بتان بینم به چاو
وهکوو مردوی گۆرنشینم، دهژیم ته نیا من به ناو
(تازه ههنگاوی شلم کوانئ دهبی بو شه وراو
جوانه زۆرجوانه به ئی رهوتی که وان من چبکه م؟)

له دوریتان لیم هه رانه خواردنه وه و خواردن و خهوم
بومه رموزان، بمیین هه رگیز نالین که نهوم
کهس نییه هانای بو بهرم، دهستم بگری نه کهوم
(زهبری ناوزهنگی برا و شل بووه دهستی جلهوم
دی دهنه پرمهیی بو و بدهوان من چبکه م؟)

ئیتتر چون وهک خوی بمینی رهنگ و روو و شیوه و لهونم
به شه و خه و بینینه و به روژ خه ریک تهفسیری خهونم
کوور و کویر و سه ر بیتوکم، وهک هاوته مه نی کهونم
(ژوانی خوشی هه رهتی لاوهتی دیته خهونم
کاتی ناویلکه دهگه ل زینده خهوان من چبکه م؟)

زۆر ده میکه په ریشانم، ئاه و نرکه و ناله م دی
به لام من نازانم کهنگی مردن بو نه م ماله م دی
ئیتتر کو تایی به م ژینه ناله بار و تاله م دی
(شه و هه تا روژی له بهر ئیشی له شم ناله م دی
دیته گویم دهنگی گه لو و نیوه شهوان من چبکه م؟)

بوومه ته جيئ تانه و ته شهر كه سانيكي به دكاران
ده ئين ئهم كابرا نه ماوه كوره كه ي جاري جارن
چون من شيت نه بم و به سه رخودا نه دم به رد و دارن
(بارگه يان تيكه وه پيچا و به ري بوون ياران
له دنئ وا به ته نئ پاشي ئه وان من چبكه م؟)

پيشينان وتيان ئهم ژينه بيوه فايه و بيغه ره
وه كوو باراشئ ده تهاري هاواريش كه يت، ئه و كه ره
خوزگه م به سه رده مي لاويم نه كوو جاريك سه د كه ره
(ژياني من ئيسته وه كوو خوري ده مي زه رده په ره
پيم نه ما تين و گوږ و هيز و ته وان من چبكه م؟)

له ولا ترچن ئه و كه سانه ي كه بيكه لك و نابووتن
ره حمه تي خوا له و كه سانه ش له ري ئه ده بدا سووتن
جيگه يان ناو دل و گيانه زيږي هه ژده و ياقووتن
(سرووه) هات خونچه گوئي باخي ئه ده ب پشكووتن
باخه واني گه ره كه تازه جه وان من چبكه م؟)

ده ردي دوري ده ردي دوري كوشتمي، دل ورد بوو
چاره نووس! بوچ وات ليكردم من گوناھي چم كرد بوو؟
(هيمن) يش هوئ غه ريبي بوو كه به ده ردي دل مرد بوو
(ئاو نه بوو ئه و ده مي (هيمن) مه له واني كورد بوو
ئاو شوكر زوره وهرن زوو مه له وان من چبكه م؟)

(۱۱) پراوچی

شینى زانای خواناس، مامۆستا مه لا عهزیزی تورجانی

- له ناو زۆنگی خه ما، داری سه دهی خه م شین نه که م چ بکه م ؟
مژۆئی چاوی کز، فییری کله ی نه سرین نه که م چ بکه م ؟
فه له ک گۆری عهزیزیکه ده کوئی کوئه کوتراوم
گوئی سه رگۆری سه رکه وتن، به شین په رژین نه که م چ بکه م ؟
به کوچی تو عهزیزی گهل، دئی کو مه ل بریندارن
که خوین ریژی له سه ر زامی دئی به برین نه که م چ بکه م ؟
ده ریدینه ده بی ده ربی به بی تو دیده پروانی
له چاوی ناخونه کدار و دزیو و تونه بین چ بکه م ؟
فه له ک دهستی شکئی، بوچی شه می هۆزی وه به ر بادام ؟
له داخی تو فه له ک، حاشا له شوقی ژین نه که م چ بکه م ؟
به لا، ناله و چل و ژانی له بن سه ردایه، ناچارم
که خۆم توشی چل و ژان و گر و نالین نه که م چ بکه م ؟
شه می به گیانی تورجانی، کوژاوی باده وهی مه رگه
له تورجانی به بیگیان و له گیانی بینه وین چ بکه م ؟
له سه ر گۆری هه موو ژین دۆره کانی گهل ده ئی (پراوچی)
که هاواری له سوود و به ره می یاسین نه که م چ بکه م ؟

چاری بی چاری

به نووری خوا نه گهر مائی دلم پووناک نه کهم، چبکه م
به گرشه ی شه وچرای وه حدت دهر وونم پاک نه کهم، چبکه م
به هاری نامرادی گهر به سه رماهات به دووقوئی
نه گهر بو خوا، به بییری خوا، برینم چاک نه کهم، چبکه م
نه وهی بوومه و هه چی دهمبی، نه گهر بروا به جارئیکی
به سه بر و حه وسه نه و هیوا، شوکر بو تاک نه کهم، چبکه م
له زوربه ی زوری بیداری زهمانه، گهر نه نالینم
برا و دوست و ره فیق و خزم و کهس خه مناک نه کهم، چبکه م
نه گهر نه فسم بکا زوری و به ناحه ق لیم گروو بگری
به حه ق، گهر نه یکوژم ناخر، نه فس گهر خاک نه کهم، چبکه م
له دنیای پر له (هالۆزی ژیان سورما سه ری حاجی
به (هیوا) گهر سکا لایه له به ری بیاک نه کهم، چبکه م

(۱۳) مەلا ئەحمەدى قازى پىنجوئىنى

خەزىنى جەواھىر پىنج خىستەكى

رې كە زەخىرە خوازە من بە خەتاوہ چىبىكەم
بەبارى بەدرەوشتى و كوئى رىاوه چىبىكەم
بە رووى زەبون و زەرد و نامەى سىاوه چىبىكەم
بۆ كەسبى تۆشە تازە عومرم نەماوه چىبىكەم
بە رووت و قووتى كە كاتى چۈنەدەربى چىبىكەم

چی بکه م؟

که نووری ته لعه تی یارم له تووری دل برا چی بکه م؟
ته نووری میحنه تی دووری له سینهم هه نگرا چی بکه م؟
نهوا چو بو سه فهر له یلا به جیماوم له بن که یلا
دلای مه جنوون به واوه یلا به دويا هه نخرا چی بکه م؟
هه تاکوو تاقه تم مابوو هه موو غه م نان و جه لوا بوو
که خانه ی سه بره که م سووتا که په رده ی دل درا چی بکه م؟
به نه مری جه ق قه له م بو نیمه هه ر دهر د و غه می نووسی
نه گهر شیوه ن نه که م سه بر و قه رارم لی برا چی بکه م؟
قه له م روژی نه زهل بو نیمه هه ر دهر د و غه می نووسی
هه موو روژ گهر نه نالینم له ناو خاک و قورا چی بکه م؟
نه گهر چی شین و نالینم له کن تو پارویه ناکا
له دونیادا به به دناوی که من زانگم زرا چی بکه م؟
له باغی عومری خوم و حوسنی تو بی به هره بم تاکه ی؟
له بهر دهر گاهی تو هه ر دابنیشم له م قورا چی بکه م؟
به بهرگی تازه وه هه ر که س نه بینم مه ست و مه سرووره
هه همیشه قانع و (سابر) له تو ی بهرگی شرا چی بکه م؟

خودا هاواره

خودا هاواره نهم شهو دولبهرم لي دابرا چي بکهم؟
شهرارهي ناگري دووري له سينهم هه لگرا چي بکهم؟
له بهر دورد و غهمي يارم نه خوش و خانه بيزارم
وهکوو مه جنوون دلم بو چول و سه حرا هه لخر ا چي بکهم؟
خودا روژي نه زهل گريان و قور پيواني پي به خشيم
به نه مري حهق وجودم هه نه کيشم لهم قورا، چي بکهم؟
قه لهم روژي نه زهل بو نيمه ههر دورد و غهمي نووسي
هه موو روژ گهر نه نالم له ناو خاک و قورا چي بکهم؟
قسهي بي فائيده و بي جي زهرورته پيم نه کا نايکه م
نه گهر گريه و فوغان ناکه م له نارامه برا چي بکهم؟
هه موو عالم به بهرگي جه نه وه سه رمه ست و خوشحاله
نه گهر قانع نه بم (سابر) له نيو بهرگي شرا چي بکهم؟
نه گه بيه دامه ني حوسني هه ناسه ي (سابري) ياران
له دونيادا به بهر دناوي که من زهنگم زرا چي بکهم؟

ئەسەر غەزەلئىكى مەھجۇ

كە واوھىلا بە دوورى ئەيلا ئە دوجەيلا ئەكەم چ بکہم
بە ئەشكى ديدە ئيشاوى خەم بەرپا ئەكەم چ بکہم
ئە مەيخانەي ژيانا مەي بەسەر مەيدا ئەكەم چ بکہم
«بە نوورى بادە كەشفي زولمەتي تەقوا ئەكەم چ بکہم
بە شەمەيكي وەھا چارەي شەويكي وا ئەكەم چ بکہم»

ئە تيشكى روومەتي جوانى ئەئىي رووناكيى لالاىە
ئە تاسەي بۆنى سەرسينەي ئەئىي ميسكى بوخارايە
ئە بەرزى و شوخى و شەنگى قەد و ئەو بەژن و بالايە
«ئە خەزنى دلى مەدا هەرچى هەيە هەر داخى سەودايە
دەسا ئەم نەقەدە دەردى عەشقى پى سەودا ئەكەم چ بکہم»

براگەل خۆ موسولمانم گەلى جارم نەكرد هاوار
ئە باخى جوانيا تازەگوئيكە بۆ منى دئزار
ئە دەستى دوور مەكەن توخوا، نەكەن زىنھار هەزار زىنھار
«ئەگەل دەستى مەلا پى ناكەوي زىنارى زولفى يار
وہكوو شىخ ئىختيارى مەزھەبى تەرسا ئەكەم چ بکہم»

ره قییم هەر وه کوو جادوو ته نی سیحری له سه ر پیم
به لام بیسوود بوو هەر چه نده هه مووم شیدا له ژیر پیم
له خوی پارامه وه ئینجا له وانهی دهوری هەر کی ما
«له ری ئه و شوخه دا خۆم کرده خاک و پیی نه نا پیم
ده سا خاکی هه موو عالم به سه ر خۆما نه که م چ بکه م»

منی ناواره له م شاره ژیانم ئیشه یا نۆشه
سه راسیمه م چه قه وماوه ئه بینم گشتی ره شپۆشه
ئهو ی ئه بیینی بیده نگه ئه ئیی مه ستووره بیهۆشه
«ده میکه شاری پر شوری مه حه بهت مات و خامۆشه
به قانونی ته جه نون شوړشی به ریا نه که م چ بکه م»

ئه ئیی مندائی ساوایه دئم: هاواری دولبه ریه
کزه دووربینه که ی چاوم له باتی ئه م سه ر، ئه و سه ریه
ئه وه نده فرمیسی رشت دیدم ته رای نی ئاخر و ئوخریه
«له چاوا نم نه ما بو گریه نۆبه یی سوجه به رده ریه
سیاسائم نه باره، نوێژی ئیستیسا نه که م چ بکه م»

جه مالت زولمه ته بو من ده ئی بو خه لقی وه ک شه معه
ژیانی پر له ئالام گه هی ترسه و گه هی ده معه
ئهو ی من خۆم به خۆم کرد له ری تۆدا هه زار نه وعه
«له سه ر تۆم دوژمنه دنیا قه زییه م (مانع الجمع) ه
که ته رکی تۆ نه که م ته رکی هه موو عالم نه که م چی بکه م»

بهسه نهی نهفسی نههماره بهسه بهس شیئت و بهدخوو به
نهوی دووورو ریاکاره نهوه نهمرویه مهجووبه
به هیج ناچی نهناو عامه نه عیلهما وهک نه رهستوو به
(بهجی ماوم نه یاران نابهجی ماوم نه جهل زوو به
به مردن نه قسووری ژینه نیستیعفا نهکهه چی بکهه)

نهگهر چی چوو به با عومرم نه ریژهی عاشقا مهجوی
بهلام داوینی بهر نادهه ههتا دار البقا مهجوی

(نهوا نهیلا به رۆژی ههشر نهدا وادهی لیقا مهجوی
ههتا قامی قیامهت نهه و واوهیلا نهکهه چی بکهه)

(۱۶) عابید سیراجه دینی نه قشبه ندی

۱۹۹۵-۱۹۲۳

داخ

له داخی چوته هه ئدانی کهر و چوارپی خودا چی بکه م؟
له تاوی وات و ویتی زۆر بلئی بی جی، خودا چی بکه م؟
له قینی مهست و دیوانه ی نه زانی بی حه یا وه خته
هه ئیم، چاره م چیه یاران برۆم بو کوی، خودا چی بکه م؟
خه تای کی بگری پیاو ئیستا که نادان گهرمه بازاری
ده غه ل خوی شای که سانه و په ندی پی ناوی خودا چی بکه م؟
غم و غوسسه ی زهمانه که م نه بوو، بو ره نج و نازارم
غمی تر هاته سه ربارم قه دهر وابوو خودا چی بکه م؟
له خوړا خو ده کوتنه هه ر مه به ستی باکوو تییناگهن
نه زان چۆن تیده گا، که ی چا ده بی وابی، خودا چی بکه م؟
ئه ئین ئیستا گرووی تر به ناوی دانیش و عیلمو
خه ریکی گیره شیونین له شار و دی، خودا چی بکه م؟
خودا سا خوت بگه فه ریای که لی چه وساوه یی بی که س
عیلاجی کار له ده ست (هیژا) ی هه ژار نایی خودا چی بکه م؟

ئيوه بليين چي بکهه؟!
ساراسيمهه، پهريشانم، چي بکهه؟
دئم شکا، هه راسانم هه راسان، چي بکهه؟
ديوي خه فته ريي پي گرتووم ري برانه، چي بکهه؟
هاوارهاوار دئدارانه چي بکهه؟
په له قازي تهک وده و نيوهرو نيوه شهو
پيلاوي مه حکهه کاله و پيتاوه له پي دراوه
ريم لي برا چي بکهه؟

-
-
-

خاوهني هه ست روژي هه زار جار نه مري، نه مري
نه ي هاوار ئيوه بليين چي بکهه؟
ئيوه بليين چي بکهه؟

دئی بولبول له دهوری باغی گول یاری نه کا چ بکا؟
له تاوی غونچه هه ردهم، شیوهن و زاری نه کا چ بکا؟
زهمانی له زهتی پویی و دهوری زیلله تی واهات
نیتر یاران له مهولا پوو له دلداری نه کا چ بکا؟
له ناهی گهرمه وه وا لیوبه بار و خیشکه نیستیکه
له عهینی چاوه کانی، خوین و ئاو جاری نه کا چ بکا؟
شهو ی هیجران خه یائی یار ده کا، نه سلا خه وی نایه
به یادی رۆژی وه سلی، چه ز له بیداری نه کا چ بکا؟
به کوفری زولفی، ری نیسلامی به ستووه، بویه دئی نیستی
وه کوو سه نغانی دایم مهیلی زنناری نه کا چ بکا؟
دئم عهیبی نییه، گهر روی زهمین تهرکا به خوینی نه شک
به ناهی دودناکیش، ئاسمان تاری نه کا چ بکا؟
له لایی فیرقه تی یار و له سوئی میهنه تی نه غیار
له هه ردوولا دئی مسکین، ره جاکاری نه کا چ بکا؟
هه وای یاری له سه ر ده رناچئ نه سلا له و جه فای دوری
دئی بیچاره کهم هه ردهم وه فاداری نه کا چ بکا؟
نه گهر چی بیوه فا یارم جه فایدا، نه و دئی مسکین
وه کوو سافی له به دبه ختی فیداکاری نه کا چ بکا؟

که رۆژی وهسلی ئاوابوو به چاو گریان نهکههه چبکههه؟
شهوی هبجرائی وا داهات که دل بریان نهکههه چبکههه؟
به کینهی من دووباره چهرخه که چه وا که چه مه داری کرد
منی بی تالعیش بهو نهوعه گهر دهوران نهکههه چبکههه؟
به بی یارم حهیات ته لئخ و نه جهل شیرینه ئیستاکه
له جهژنا گهر روحی شیرینی خوم قوربان نهکههه چبکههه؟
وهکوو دهوری فه لکهک دائیم له دهوری یار نه بهم، یاران
فه رامۆشی بهکی دی دل که سهر گهردان نهکههه چبکههه؟
نه گهر دهرمان نهکا بيماریی دل بی وهفا یارم
له دهردی بی دهوا گهر چاوه پری لوقمان نهکههه چبکههه؟
وهکوو یوسف له زیندانی غهما چه پسی عه زیزیکم
له بو ته سکینی جارێ روو له لای که نعان نهکههه چبکههه؟
ته بیب نهیت و دهوای دهرت نه دا چارهه نییه (سافی)
به مردن گهر عیلاجی دهردی بی دهرمان نهکههه چبکههه؟

له دووری تو دئی زارم نه گهر زاری نه کا چ بکا
له چاوان خوین وه کوو دیجله و فورات جاری نه کا چ بکا
وه کوو بولبول به شین و ناله گوئشه ن گهر نه شیوینئ
له دهستی باغهوان شه کوا له به دکاری نه کا چ بکا
له شامی په رچه مت گهر شه معی روخسارت بگیر سینئ
وه کوو په روانه دل گهر مه شقی دلداری نه کا چ بکا
له گوئشه ی بیگه سیدا بیئومید و بیئه مهل ماوه
له ژین بیزاره داوای مهرگی یه کجاری نه کا چ بکا
که سی گهر به سته یی زولفی که مه ندی یاری شیرین بی
وه کوو فه رهاد له بیستون کوه که نکاری نه کا چ بکا
گوتی: عهونی نه گهر بی، باخهوان باخی سینهم بی
به نارنج و تورنج و سیو و بی یاری نه کا چ بکا!

(۱۹) مستهفا پاشا ياموئكى

پيم دهئين مه ندوب و نازانم بليم چي و چي بكمه؟
توخوا سا پيم بيژن وهقتي مه جليس چي بكمه؟
؟؟؟

(۲۰) نه حمه دي نالبه ند

ئاخ ژ عه شقى مه دهوام ئا چ بكمه ؟
نهى هه پرو قهول و كه لام ئا چ بكمه ؟
خه به رهك خوش كو ژ يارى مه نه هات
زين و به لقيس و زوله يخا چ بكمه ؟
دل به رى دل برو رح چو عه ده مى
زه ربه كى بژهره لمن دا چ بكمه ؟
ذيلله تا هو چو كه سا قهت نه بره
وهى كو نه ف حاله ته ئيزا چ بكمه ؟
ره به نم كه فتمه ده ستى سه نه ما
چيه ته دبירו سه رو را چ بكمه ؟
زه حفن ئيرو له نا فا مه برين
وهك شه طى خون ژ دلى زا چ بكمه ؟
سه فه را ريحله ت و چونى نه فا هات
دل ژ غه فله ت مه نه ترسا چ بكمه ؟
شه ربه تهك ته حله به لى دقيت كو فه خوين
هيژ مه تاما وى نه كيشا چ بكمه ؟

(۲۱) میرزا غه فوور

پینج خشته کی له سهر غه زیکی مه حوی

له گه ل وهرعی زهمانه و به ختی به د، دهعوا نه کهم چ بکه م؟
به نه قدی رۆحی شیرین کولبه یی سهودا نه کهم چ بکه م؟
وهکوو مه نسوور ته نافی بو سهرم پهیدا نه کهم چ بکه م؟
(به نووری باده که شفی زولمه تی ته قوا نه کهم چ بکه م؟
به شه معیکی وهها چاری شه ویکی وا نه کهم چ بکه م؟)

له که نجینه ی دلم روانی، که نایا نه قدی تیدایه
که نه مزانی له من زیادتر، نه ویش مه جنوونی له یلایه
گوتی: سه رمایه و سوودم، هه موو راجیع به «مه ولا» یه
(له خه زنه ی دلمدا، هه رچی هه یه هه ر داغی سهودایه
دهسا نه م نه قدی دهردی عیشقی پی سهودا نه کهم چ بکه م؟)

موسه لسه ل تارویو، نالای گه ردمه وهکوو ره شمار
جهفا و جهور و خه م و میجنه ت، به لا و فیرقه تی دلدار
عه جهب داویکه تووشی بووم ته لیسماتیکه زور دژوار
(له گه ل دهستی مه لا ری ناکه وی زونناری زولفی یار
وهکوو «شیخ» نیختیاری مه زه بی ته رسا نه کهم، چ بکه م؟!)

خودا چ بکه م، له گه لّ نه م به خته دوونه؟ چوّن بکه م چاری؟
له گه رداوی غه ما غه رقم، نییه بو من مه ده دکاری
چ مینه ت؟ گه ر سهر و مالم نه دم نه مرو له ری یاری
(له ری نه و شوخه دا خو م کرد به خاک پی پی پیا نه نام جاری
ده سا خاکی هه موو عالم به سهر خو ما نه که م، چ بکه م؟!)

وه کوو نه هلی ته شه بیوع دل، له ماته مدا عه زاپوشه
به باده ی نه شک و حه سره ت، دائیما سه ره مست و مه ده وشه
ده لّ: زه ه ریش نه گه ر بی نی؟ له ده ست نه و شوخه بی نو شه
(ده می که شاری پر شو ری مه حه بیه ت مات و خاموشه
به قانونی ته جه نون شو رشئ ئینشا نه که م، چ بکه م?!)

«له چاوا نم نه ما بو گریه، نو به ی سه جده به رده ری ه
سیاسالم نه باره، نو ئیژی ئیستیقا نه که م، چ بکه م؟»

به مه علوومی خه تابارم، که لامم بو یه (لا سه معه)
به شیتیم تی مه گه ن یاران، زه مانه ناگر و شه معه
له روو باران ته ماشا که ن! هه موو نه شک ی منه و ده معه
(له سهر تو م دو شمنه دنیا، قه زییه م مانیه ولجه معه
که ته رکی تو نه که م، ته رکی هه موو دنیا نه که م، چ بکه م?!)

له گهڻ ڏنڊا هه موو وه قتم، نيزاع و شور و ناشوويه
گوتم: تو تاقه تي عه شقت نييه، حاليڪي مه جزوويه
گو تي: شيتي، برؤ، دنيا خه رابناباد و مه خروويه
(به جي ماوم له ياران، نابه جي ماوم. نه جهل، زوو به!
به مردن له قسووري ژينه ئيستيعضا نه كهه، چ بکهه؟!)

هه تا كه ي، نه ي دئي ريسوا، خه ريكي مه سئه له ي نه حوي
ته ماشاي نوتقي شيرين و كه لامي شه هدي وهك (مه حوي)
ده فهرموئ: قيسمه تي عاشق، هه موو هه ر شيوه نه (مه حوي)
(نه وا له يلا به رؤزي هه شر نه دا واده ي ليقا مه حوي!
هه تا قامي قيامه ت، نه و واوه يلا نه كهه، چ بکهه?!)

دهبئ نُههلی بهسه ر فهرقی گئی بهر پیت له کل چیبکا؟
له روتا غهیری زهم بولبول دهبئ تهعریفی گول چیبکا؟
که نهو سهرووه به نووری مهی له گوئشه ن کولمی داگیرسا
که گوئرهنگی له روو نهبرئ نهسووتئ بوی چقل چیبکا؟
نهگهر نهو شوخه یهکدهم دهم به خهنده روو له گوئشه نکا
له شه رما غونچه گهر عهودهت نهکاته بهتنی چل چیبکا؟
وه ره زاهید بیینه مهشعلی حوسنی جه مالی یار
به غهیری مه زهه بی ناته شپه رست فه رموو دل چیبکا؟
له بازاری موحیببهت مشتهری له و ماهه جهیرانن
رهواجی جه زهتی یوسف که که متر بی له قول چیبکا؟
له بهرگی عاریه مه جنوون که عاری بوو به له یلای وت
دهبئ نازاده سه روی گوئشه نی عه شقت له جل چیبکا؟
هه موو عالم که سه ر گهرمی قه دوح بازی مهین (حمدی)
له هاژهی سه یلی فرمیسک و له گریانی به کول چیبکا؟

(۲۳) ناسح جهیدہری

دهستی کرد دیسان به باران ههوری غهه

سا خوا ناسیح دهئی من چی بکهه؟

؟؟؟

(۲۴) خادیم ۱۸۹۵-۱۹۷۱

پینج خشتهکی لهسهه شیعری مهجوی

له بازاری مهجهببهت شوړشی بهرپا نهکهه چ بکهه؟

له دهرسی عهشقهوه گهر دهفتهری ئینشا نهکهه چ بکهه؟

وهکوو مهجنوون به جاری خوم نهگهر ریسوا نهکهه چ بکهه

به نووری باده کهشفی زولمهتی تهقوا نهکهه، چ بکهه؟

به شهمعیکی وهها چاری شهویکی وا نهکهه، چ بکهه؟

له ريځگه‌ي عه‌شقيآ دڼ شوړشئ به‌رپا نه‌كا چ بكا؟
 له دوريتا هه‌موو شه‌و ئاه و واوه‌يلا نه‌كا چ بكا؟
 ږه‌مى چاوى غه‌زالان حه‌لقه‌ي زنجيره بو پيئ دڼ
 نه‌گه‌ر ديوانه ږوو هه‌رده‌م له ږووى سه‌حرا نه‌كا چ بكا؟
 له نه‌شه‌ئى مه‌ي بوو عاشق شاهدى عه‌هدى (الست)ى دى
 وجودى ئاو و خاكى خوئى نه‌گه‌ر سه‌هبا نه‌كا چ بكا؟
 له فه‌يزى سوحبه‌تى پي‌رى موغان بوو كي‌مياى ده‌ست كه‌وت
 له يو‌منى مه‌ي نه‌گه‌ر خوئى يه‌كه‌و ته‌نها نه‌كا چ بكا؟
 له مه‌وجى مه‌ي له ساغيردا جه‌مالي دولبه‌رى ديووه
 نه‌گه‌ر سه‌ر دانه‌نئ هه‌م سږږى خوئى ئيفشا نه‌كا چ بكا؟
 له سه‌حرايى جنوون دڼ مه‌شقى وه‌حشه‌تيايه هه‌موو كاتئ
 له جوستوجو سوړاغى خه‌يمه‌يى له‌يلا نه‌كا چ بكا؟
 له بو‌قه‌تلئ منى مسكين به‌ ته‌حريكى ږوئى دولبه‌ر
 ئيشاره‌ت گه‌ر به‌ مه‌وجى چاوه‌كه‌ي شه‌هلا نه‌كا چ بكا؟
 دئى موفليس خه‌ريدارى جه‌مالي يوسفه ئيمرو
 له بازاږى محه‌ببه‌ت عيشق نه‌گه‌ر سه‌ودا نه‌كا چ بكا؟
 له جامى وه‌حده‌تا مه‌خموورى ږه‌حراى نه‌زل بئ دڼ
 به‌ مه‌وجى جيلوه گه‌ر ده‌يجوور يان به‌يزا نه‌كا چ بكا؟
 هجوئى بو دئى (خاديم)كه هئنا جيلوه‌يى عيشقى
 له بازاږى محه‌ببه‌ت خو نه‌گه‌ر ږيسوا نه‌كا چ بكا؟

به یادی تو له دندا گهر کیفاحی ئەم نهکهه چ بکهه؟
 به فیکری دوری تو دهردی جودایی کهه نهکهه چ بکهه؟
 له چارهی دهردی دل ئیمرو تهیبی حازیقن عاجز
 به زامی تر نهگهر زامی جگهر مهرههه نهکهه چ بکهه؟
 تهعه لوف ری ویسائی چه زهتی مه عشوقی لی گرتم
 کهوا بو ته رکی خویش و باب و خال و عهه نهکهه چ بکهه؟
 نهگهر بو که عبهیی وهسلی روخی ریگهه نهدا دولبهه
 له بارانی سوروشکم دیده وهک زهمزهه نهکهه چ بکهه؟
 خه لهل بو عهیشی ته نهایی نهدا ههمدهه به جوز دولبهه
 له خه لوهتدا خه یائی عهکسی ئەم ههمدهه نهکهه چ بکهه؟
 بناغهیی خانهی عهیشم له هيجرانا روو له ویرانه
 به سهنگی سهبر نهگهر بنچینهی مه حکهه نهکهه چ بکهه؟
 موجههههه بوونه ریگهیی وهسلی نهو شوخه له دونیادا
 که ته رکی سوزهنی وهک عیسای مه ریبهه نهکهه چ بکهه؟
 به ره شماری دوو زولفی زامی دل زههراوییه (خادیم)
 به تریاقتی له بی دولبههه عیلاجی سهه نهکهه چ بکهه؟

(۲۵) نُه حمده دی خانی ۱۶۵۰-۱۷۰۷

میری مه جلس

میری مه جلس نه که نت موتربی گویا چ بکه ت
غونچه خه ندان نه بتن بولبلی شهیدا چ بکه ت
نهینکا حوسنی بوتان لازمه صاحب نه زهره ک
که سی بینا کوو نه بت دلبرئی زیبا چ بکه ت
بی که ره م ناچته تیپا عهدوان مه ردی شه جیع
تیغی ناهیخته بی دهستی توانا چ بکه ت
تالی علم و که مالی نه بتن قابلی فهیز
حکمه ت و ته ربیه تا عالمی دانا چ بکه ت
ته بی خانی سه دهفا گه وهه ری عرفانه وهلی
مه تنخوانه ک کوو نه بت ساحبی مه عنا چ بکه ت

که تو رۆی

که تو رۆی به جوز نالاندن و گریان زووبان چبکا؟
که ئاهوو رهم بکا سهییاد به جوز ناله و فوغان چبکا؟
له سایه‌ی عه‌سکه‌ری موژگان و توورپه‌ی زولفی شه‌وره‌نگی
نیگارم پادشای حوسنه، له حالی عاشقان چبکا؟
ئه‌لا ئه‌ی عاشقی بی‌دل نیگارت میهرجو نابی
له قاپیدا عه‌به‌س که‌وتوی فه‌قیره‌ ده‌رگه‌وان چبکا؟
به وه‌عزی و په‌ندی دانا مه‌ردی نادان به‌هره‌وه‌ر نابی
که به‌خت و تالعی ره‌ش بی‌گه‌رانی ئاسمان چبکا؟
له هه‌رلا ئیتتیفاقی بوو، ئه‌گه‌ر کیوه‌ عه‌دوو هیچه
که په‌ششه‌ ئیتتیفاقی بوو ئه‌بی‌ فیلی ده‌مان چبکا؟
به‌ حوکمی حه‌ق ره‌زا نابی ئه‌به‌د مه‌تروود و مه‌حکومی
ئه‌لا ئه‌ی نه‌فسی دوون شه‌یتان ئه‌بی‌ غه‌یری زیان چبکا؟
که به‌د خولقی ته‌بیعه‌ت بی‌به‌ مسقه‌ل زه‌حه‌مه‌ته‌ لاچی
له‌ ده‌ست بوجه‌هل و ئه‌مسالی ره‌سولی ئینس و جین چبکا؟
له‌ دوری توو ره‌فیقان و هموو دنیا‌م له‌لا مه‌حوه
که فه‌سلی گۆل نه‌ما، بولبول له‌ باغ و باغه‌بان چبکا؟
له‌ جیلوه‌ی گۆل له‌ نه‌شئه‌ی مه‌ی له‌ عه‌کسی ته‌لعه‌تی ساقی
که‌ دل ژه‌نگی غه‌می تیابی ئه‌بی‌ (زیوه‌ر) له‌وان چبکا؟

(۲۷) جاھید

پینج خشته کی لہ سہر غہ زہ لیتی سابری

وجودی ناوجودی من لہ خزمہت دہرکرا چیبکہم؟
شہ ہادی شیتی و مہستی بہ ناحق پیہم درا چیبکہم؟
بہرہ لآ بوونی دہشت و دہر لہ بو من دانرا چیبکہم؟
خودا ہاوارہ ئہم شہو دولبہرم لی دابرا چی بکہم؟
شہراری ئاگری دووری لہ سینہم ہہ لگرا چی بکہم؟

ئہمہندہ ناتہوان و سہر بہ ئیش و دل خہفہت بارم
تہیبب پیی ناکری و ہلا عیلاجی نالہیی زارم
کز و مات و غہ لایب و بیئکس و بی ہہمدہم و چارم
لہ بہر دہرد و غہمی یارم نہ خویش و خانہ بیزارم
وہکوو مہ جنوون دلہم بو چوئل و سہحرا ہہ لخرآ چی بکہم؟

لہ سہد سہوداسہر و شہیدا حیسابی عاشقی پرسیم
لہ سہد فہرہاد و مہ جنوونیش و ہرم گرت دہرس و ہہم تہعلیم
نہبوم پزگار مہگہر وابوو نہسیب و بہخت و ہہم تہقسیم
خودا پوژی ئہزہل گریان و قور پیوانی پی بہخسیم
بہ ئہمری حق وجودم ہہ ئنہکیشم لہم قورا، چی بکہم؟

ژیانم چو به سهر چیبکه م نییه چاره م به مه ئیووسی
فه لهک سهت نه وعه خوی گۆری وه کوو نه شکالی تاووسی
له ناو به حری غه ما غه رقم به مه حکومی به مه حبووسی
قه له م رۆژی نه زهل بو ئیمه ههر دهر د و غه می نووسی
هه موو رۆژ گهر نه نالینم شهوانی بی چرا چی بکه م؟

له سهر نه م حاله تهی خوشم ژیانی خوم به کهس نادم
ره قیب باسه رکه وی بو من که وا خوا نه یخا و من نایخه م
نه فس سه د ناره زووکاتن عه قل نه بیات و من نایبه م
قسه ی بی فائیده و بیجی زهرورته پیه نه کا نایکه م
نه گهر گریه و فوغان ناکه م له نارامه برا چی بکه م؟

به هاره دهشت و دهر رازاوه بولبول وا له ئیقباله
مه حاله پایه بووسی گول بکه م به م وه زع و نه حواله
نه تیجه ی عاشقی ههر روت و په رپوت و عه ده م حاله
هه موو عالم به بهرگی جه ژنه وه سه رمه ست و خوش حاله
نه گهر قانع نه به م (سابر) له نیو بهرگی شرا چی بکه م؟

قه ناعهت که نزه بو (جاهید) هه ژاری ههر به سهر چاوان
چه ده خل پییه بو عالم نه گهر شایی بی یا سهیران
نه بوو جاری هه وائی من بیرسی یاره که ی جارام
نه گه بییه دامه نی حوسنی هه ناسه ی (سابری) یاران
له دونیادا به به دناوی که من زهنگم زرا چی بکه م؟

ژینی به‌فیرۆ

که من ژینم به‌فیرۆ چوو ئیتر رۆرۆ نه‌که‌م چ بکه‌م
به‌یانی حالی شیواوم نه‌گهر بۆ تو نه‌که‌م چ بکه‌م
له‌ گه‌نجیی تا به‌ پیری هه‌ر خه‌ریکی ئاره‌زووی نه‌فسم
نه‌گهر داوای ده‌وای نه‌فسم له‌ خزمه‌ت تو نه‌که‌م چ بکه‌م
وه‌کوو کوکه‌ن له‌ تاقی بیستوونی نامورادییادا
سه‌ری مه‌ینه‌ت وه‌سه‌ر به‌رد و وه‌سه‌ر نه‌ژنۆ نه‌که‌م چ بکه‌م
نه‌وه‌ی شه‌رتی جنوون و ده‌رسی سه‌ودا بوو نه‌من کردم
که‌ من دادم نه‌گا پیت روو له‌ ده‌شت و کو نه‌که‌م چ بکه‌م
نه‌گهر په‌روانه بۆ شه‌م خۆی نه‌سووتینی په‌ر و بایی
به‌ شه‌می رووت له‌ کوورده‌ی دل نه‌من بۆسو نه‌که‌م چ بکه‌م
له‌ گوئزاری گوئی رووت من که‌ بیبه‌ش بووم هه‌تا ئیستا
به‌ یادی بۆنی تووه‌ ده‌س له‌ مل شه‌وبۆ نه‌که‌م چ بکه‌م
که‌ من پیریکی په‌که‌رتهم، نه‌تۆش پیریکی ره‌وشه‌ن دل
دل‌ه‌ی ویرانه‌که‌م قوربانی چاوی تو نه‌که‌م چ بکه‌م
که‌ من ئیستا به‌ زامی بیده‌وای دل هه‌ر نه‌نالیتم
ئیتتر خۆم و دل‌م قوربان نیساری تو نه‌که‌م چ بکه‌م
له‌ خه‌ ئوه‌تخانه‌که‌ی وه‌سلت (فه‌نایی) گهر نه‌بی ریگه‌ی
قه‌ناعه‌ت گهر به‌ بۆنیکی نه‌سیمي تو نه‌که‌م چ بکه‌م

له خوښی چاوه که ت دڼ کارى ناقولا نه کا چ بکا؟
به ناوى ناروهن بالات به دم سهودا نه کا چ بکا؟
له پي ناههنگى کوردانا له مهيدانى هونه رمه ندى
به نووکى نيزه وه دڼ هه مسهري ئالا نه کا چ بکا؟
سه هر په ردهى که لا دا توشى هر کومه ل نه بي هه رلا
له رازى روزه وه سوزى دلان پهيدا نه کا چ بکا؟
سه رى سهودا زده دم سه رته خته يى جامى خه راباته
که دامينى به مه ستي ماله يى سه هبا نه کا چ بکا؟
به به زمى باده وه ساقى که وای پيرانى گونگون کرد
که گوينده چريکه ي روو له عه رشى خوا نه کا چ بکا؟
له تاريخى خه يالاتا نه فه وتاوم، دڼى سافم
به نوورى عيشقه وه نه م چاوه گهر بينا نه کا چ بکا؟
له عالمدا هوميدى دڼ نه ما بيچاره وا ماوه
له ناو په ردهى ته وه ککول خو ي نه گهر ته نها نه کا چ بکا؟
به شيرينى ستاندى ليوى گونروويان دڼى نيمه
که تالوى هه موو جيگای به جه رگيدا نه کا چ بکا؟
دڼى پر سه رته ي (راجى) له کونجى سينه ناگونجى
له ربي سه رکه وتنى کوردى که واوه يلا نه کا چ بکا؟

خودايه من له دهردي بئ دهماغي خوم و گهل چيبكه م؟
 له گهل رويينته ني ميحنه ت به شمشيريكي كه ل چيبكه م؟
 كه من ناوارهي مولك و وهتهن بم دهست و پئ خهسته
 له ساحيب نه قريبا و نه سپ و ره فيقي پئوپهل چيبكه م؟
 وهره نه ي نازهنيني من به ماچي ليوه كه ي نالت
 به بئ تو غهيري داغ و دهرد دهستي خوم له مل چيبكه م؟
 له زنجيري فيراقت به سته و مات و مه لوول ماوم
 له زورداري جه مال و حيدده تي لاوي فه حل چيبكه م؟
 چ ناشويم به رسوايي سهرم هيناووته سهر خاك
 كه من خاكم له لاله و سه بزه واتي مي رگ و مه ل چيبكه م؟
 به بئ من نه ي نيگاري شوخي سه ربه ستي به عيشوه و ناز
 نه بوو جاري بفرمووي بئ فه قهس له م تهيري دل چيبكه م؟
 زه مانه ت دوژمنه (راجي) چ ته دبيري نييه نه سلهن
 نييه ريگه ي منيش وهك تو له سهر نه م داوه سل چيبكه م؟

(۳۰) فانی (۱۹۱۰-۱۹۷۳)

نهشتهری دوری

نهشتهری دووری له جهرگی پر جه خاړم دایه وه
شه معی پوخساری له دیدهی بی خهوم شارایه وه
گه نجی من روشتوو رهنجی فیرقه تم بو مایه وه
چی بکه م نهی هیزی دل بی چاوی کالت چی بکه م؟
بی ته ماشای به ژن و له علی لیوی نالت چی بکه م؟

.

..

(۳۱) مه لا غه فوری ده باغی (حافزی مه هابادی) (۱۹۲۵-۱۹۹۰)

به رقی بزهی نیگارم گرتمی له ریوه چبکه م؟
وهک که کره تاله زارم بارم له لیوه چبکه م؟
لای دل بهری عه یارم جوابم جنیوه چبکه م؟
دهردم گرانه یارم حالم په شیوه چبکه م؟

۳۲ (موحسین قهره داخی) دینشین (۱۹۷۶-)

نه من گهر بو جوانی تو نه پیوم قور بللی چبکه م؟
له نیو مالم هه تا دهمرم نه بینم دور بللی چبکه م؟
نه گهر نیتر له بی تویی به روژ و شهو سه دای شینم
نه گاته گوئی نه وینداری کچان و کور نه بی بللی چبکه م؟

نہ سیری دامی عیشتم خہستہیی دہردی دلہم چ بکہم
لہ تو دایم پرہ قلبہم لہ خوم گہر غافلہم چ بکہم
نہ شیخ و زاہد و سؤفیم، نہ قازی و واعیز و موقتیم
نہ دیوانہم، نہ فہرزانہم، نہ زانا و عاقلہم چ بکہم
لہ دہرکی پیچ و ئەشکہنجہی سہری زولفت پہریشانہم
نہ ترسم حل نہبی جارئ، خودایا موشکلہم چ بکہم
لہ سایہی خاری ہیجرت دامہنم پر گول لہ نہسرینہ
نہ گہر گاہی دہنالیم لیم مہرہنجین بولبولہم چ بکہم
بلیم چی دہہری دوون گہر چاوی ئینعامی بہ نہنعامہ
نییہ خو غہیری فرمیسک و ہہناسہ حاسلم چ بکہم
بلا با مامہ سؤفی ناگرم تی بہر نہدا وہعزی
سرشتہی عیشقی خوبانہ ئەمن ناب و گلہم چ بکہم
نومیدی دیدہنی یارم ہہیہ تاهیر لہمہو پاشیش
خہریکی نہزم و تہرتیبی خہیالی باتلم چ بکہم

۲

نیساری ریئی کہسی سہد گہوہہری یہکتا نہکہم چ بکہم
بہ شہمسئ مانگی دل پر شوعلہ و ئەحلا نہکہم چ بکہم
لہ قاپی پیری مہیخانہ دہمی ہانا نہکہم چ بکہم
بہ نووری بادہ کہشفی زولمہتی تہقوا نہکہم چ بکہم
بہ شہمعیکی وہا چاری شہویکی وا نہکہم چ بکہم

سه حیفه‌ی خاترم توّمارى ئالام و سووهدایه
به بالام کیسوه‌تی غه‌م وه‌ک خه‌لاتیکی سه‌راپایه
هه‌زاران گه‌نجی خانه‌ی ره‌نجی هیجری دل‌به‌رم لایه
له خه‌زنه‌ی دل‌مه‌دا هه‌ر چی هه‌یه، هه‌ر داغی سه‌ودایه
ده‌سا ئه‌م نه‌قده ده‌ردی عیشتی پی سه‌ودا نه‌که‌م چ بکه‌م

به مه‌ستی شوهره نابی تا نه‌گه‌یته مه‌سته‌به‌ی خه‌ممار
مه‌ده‌د بگه‌ره له عیشوه‌ی چاوه‌کانی چه‌زره‌تی دل‌دار
خیلافی عیشته‌ عوجب و خو‌په‌رستی و کیبر و عه‌یب و عار
له‌گه‌ل ده‌ستی مه‌لا ری ناکه‌وی زونناری زولفی یار
وه‌کوو شیخ ئیختیاری مه‌زه‌به‌ی ته‌رسا نه‌که‌م چ بکه‌م

ده‌ریغا سه‌یلی غه‌م نه‌یه‌یشت له هه‌ستیم نوون و ئاساری
ته‌بیبی ده‌ردی دل نه‌یه‌یست ده‌می نالینی بيماری
له پرشه‌ی خوینی من خو‌ی لا ئه‌دا ره‌ندی جه‌فاکاری
له‌ریی ئه‌و شو‌خه‌دا خو‌م کرد به خاک پیی پیا نه‌نام جاری
ده‌سا خاکی هه‌موو عاله‌م به‌سه‌ر خو‌ما نه‌که‌م چ بکه‌م

زه‌مانیکه‌ که ئاشوفته‌ی نیگاهت مه‌ست و مه‌ده‌هۆشه
عه‌زیزم رۆزگاریکه‌ که خو‌شم لا فه‌رامۆشه
دل‌ا بی سووده دانیشتن له ئه‌م سووچ و له ئه‌و گو‌شه
ده‌میکه‌ شاری پر شو‌ری موحه‌به‌ت مات و خامۆشه
به قانونی ته‌جه‌ننون شو‌رشئ ئینشا نه‌که‌م چ بکه‌م

دلم پر مهینه ته شادیم غه می دووری له پئی سهریه
ویسالم وهسوه سهی هیجره خه یالم عیشقی تو بهریه
فیدای سایه ی هوماییکم که عالم شیتی سیبهریه
له چاوا نم نه ما بو گریه، نوبه ی سه جده بهر دهریه
سیاسالم نه باره، نوژی ئیستسقا نه کهم چ بکه م

ره فیقی هه مدهم ناهه شهرابی عیشره تم دهمعه
غولامی سووتن و تاوانه وهم په روانه و شه معه
له ته عنده ی ناکه سان بیستن عوقوولم قاصرا لسمعه
له سهر تو م دوشمنه دنیا، قه زییه م مانع الجمعه
که تهرکی تو نه کهم، تهرکی هه موو دنیا نه کهم چ بکه م

ئه یا نه شکی جه فای جانان به کول جاری له سهر روو به
ئه یا به ختی ره شم وهک زولفه که ی پر پیچ و واروو به
دلی زارم! له کونجی سینهدا بی دهنگ و نوستوو به
به جیماوم له یاران، نابه جی ماوم، نه جهل، زوو به
به مردن له م قوسووری ژینه ئیستعفا نه کهم چ بکه م

له مه کتووی دلمدا غه یری دهرد و غه م نییه مه توی
له ته گیری ژیانمدا جه مائی دل به ره مه نوی
به مه یلت فانییه تاهیر مه کهن یاران خه یائی وی
ئه وا له یلا به روژی حه شر ئه دا واده ی لیقا مه حوی
هه تا قامی قیامهت ناه و واوه یلا نه کهم چ بکه م

لہ تاریکی ژيانا دلّ به وينہی شہم نہکھم چي بکھم
گولالہی خوین به نالا و بهیرهق و په رچہم نہکھم چي بکھم
نہگہر شہرتی نہوینداری پہ ژارہ و ماتہم و دہردہ
دلّی خوم نوقمی گیژاوی خہم و ماتہم نہکھم چي بکھم
نہویندارانی دنیا گشت به وهسلّی یار نایل بوون
به خوینی جہرگی خوم رہفعی خہم و نہستہم نہکھم چي بکھم
وهکوو دیوانہ وهیلانی هہواری چوئی مہحبووبہم
به سہردا خاکی هیجران و فیراقتی شہم نہکھم چي بکھم
لہ عہشقی ئاورینی زین ہہزاران کاکہ مہم مردن
نہمن شورش لہ سہر ریباری خوینی مہم نہکھم چي بکھم
لہ چاوی میژووا خوینم وهکوو نہسرین قہتیس ماوہ
نہگہر ہییش به سہر میژوودزی عالہم نہکھم چي بکھم
هہتا زولمہت بسووتینم هہتاوی کویلہ دہریینم
گر و کلپہ و بلیسہی ئاوری دلّ جہم نہکھم چي بکھم
پہریزادی نہوینم دیل و یہ خسیری قہلای دیوہ
لہ سہر نہو، سیبہری نہم دیلہ دیوہ کہم نہکھم چي بکھم

له گول و گولشه‌نی بیسه‌روی ره‌وان من چ بکه‌م
له سه‌ری زولف و له رووی سونبول و سوینسن چ بکه‌م
گیانه لومه‌ی نه‌ته‌وی هو بوو که نه‌مدی رووی تو
ناینه‌ی رووم نییه‌تی رووی وه‌کوو ناسن چ بکه‌م
نه‌ی نه‌سیجه‌تگه‌ره‌که‌م ره‌خنه له مه‌ستان مه‌گره
حوکه‌ی وا کردووہ قانونی قه‌زا من چ بکه‌م
به‌رقی چه‌خماغه ددها کاتی مه‌کینه‌ی غه‌یبی
به‌ره‌می من که له‌به‌ر بایه له سووتن چ بکه‌م
دیل و به‌ندیمه له بیری سته‌می شای تورکان
کوری زالی که نه‌کا بیری خه‌لاسن چ بکه‌م
ئاوری خیری گری ئاوری توورم که نه‌بی
شوه، له‌و وادییه بی لاله‌یی روشن چ بکه‌م
حافزا قه‌سری به‌هه‌شتی به‌شه‌میراتی منه
له که‌لین و که‌له‌وا و کاول و قوژین چ بکه‌م

نهم هونراوه‌یه‌ی جه‌قیقی وه‌رگیرانی غه‌زه‌لیکی حافزی شیرازییه که نهمه

ده‌ستپیکه‌که‌یه‌تی:

بی تو ای سرو روان با گل و گلشن چه کنم؟
زلف سنبل چه کشم، عارض سوسن چه کنم؟

«حافظ شیرازی»

۳۶ مام ریباز

که من کوردم ژیان تالّ بی له ژین دهعوا نهکهه چ بکهه
له ئاگردا بسوتی ئهه وه که خوم فیدا نهکهه چ بکهه
له تورک و فارس و شوقین هه تاکهه ی هه ر تکاکهه من
ژیانم بوو به به حری خوین جهلاد ریسوا نهکهه چ بکهه
به هاریکم نه بیینی من که عومرم هه ر خه زانیی بوو
به بی خۆشی ژیان رویی ئه جهل سهودا نهکهه چ بکهه
له عومرمدا که شک نابهی نه خوشییهک نه شادبوونی
دژی یاسایی جه رگسووتان شه ری به رپا نهکهه چ بکهه
به چی نهوعی به چهن سالان له هاوارم ده بن حالی
له خو خوری له یه ککوشتن ته مهن کو تا نهکهه چ بکهه
ئه گهر ریباز به چاو نه ت دی که رپویشتی وه کوو زوری
به بی دهو له ت به بیخه مخوار ته مهن ئاوانه کهه چ بکهه

زیکری وهفا

تهرکی دنیام کرد له بهر نه و ناکات برپوا دهمن چیبکه م
دئی رهقی نه رم ناکات نه گهر شه کوا نه که م چیبکه م؟
هه موو ته مه نم ده به خشم به نیگای دوو چاوی مهستی
ده ئی هه ردی و پیرترده بی ناکات سه ودا ده من چیبکه م
گهرچی له ده ریای خه یائم نه و دور و له عل و مه رجانه
هه رچیم کرد دهستم پیی ناگا نه گهر نزا نه که م چیبکه م
شیفا و ده وای گشت ده ردیکه ماچی شیرینی لیوی نه و
بو عیلاجی تالی ژینم، دهستم به نه و ناگا چیبکه م
به فواره ی نه سرینی چاوم دیده و گلینه م له ده ستدا
مه کۆی ئیلهامی شیعرم بوو وشه و سهروام نه ما چیبکه م
(کۆسار) ته نیا له ئاست راستی سه ری به رزی ده کات نه وی
له خانه قای عیشقی نه ودا نه که م زکری وهفا چیبکه م؟

۳۸ غائب

که من دوورم له رووخساری نه گهر زاری نه کهم چ بکه م؟
که غائبیم له دیداری به دل چاری نه کهم چ بکه م؟
به شهوگاران ده کهم یادی به روژان مه ست و ناواره
به دل یادیکی وی جاری له رووخساری نه کهم چ بکه م؟

۳۹ رهشید

دهمیکه خانه قای مه حوی به بی تو مات و خاموشه
به قانونی ویراسه ت (نه سعه د) ی پیدانه کهم چ بکه م؟

بناغهی غه م به قوربان گهر له سهنگی ږوو نه که م چیبکه م؟
به ناچاریی په فاقه ت گهر له گه ل مردوو نه که م چیبکه م؟
هه موو مانگ و هه موو سائم له گه ل عه قل و دل و مالم
نه گهر سهرفی به جاریکی به ماچی ږوو نه که م چیبکه م؟
به داخ و حه سره ت و جهوری په قیبی وا وه کوو مه جنوون
له گه ل ریزی درنده و جانده وهر خوو نه که م چیبکه م؟
له تاریکی شهوی په لدایی دووری گهر تولوعت بی
وه کوو سو فی له خو شی شیخ، که های و هوو نه که م چیبکه م؟
په ریشانه دل م نه مړو به دوو زولفی په ریشانت
له بهر ته نبی نه گهر حه بسی به تالی موو نه که م چیبکه م؟
له ته خت و به ختی وه سلت گهر نه بی کامم به ناکامی
وه کوو وه حشیی له فام و دین و هو شم فوو نه که م چیبکه م؟
له نیش و نیشی هیجرانت به بی هو شیی ده لئ (سدقیی)
به لئ یاران وه کوو قومریی نه گهر کوو کوو نه که م چیبکه م؟

زەلیلی زوڵمەتی نەفسم بە بێ رەحمی خوا چیبکەم؟
 بە جیفە دڵ دەکەن مائیل، لە دەس نەفس و هەوا چیبکەم؟
 نەسیری نەفس و شەیتانم، غەریقی بە حری عیسیانم
 بە بێ کەشتیی شەفاعات و نەجاتی موستەفا چیبکەم؟
 عەمەل مادەر، پەدر ئیحسان، قەبر گەهواره، تەقوا شیر
 بە بێ ئەعمال و ئیحسان و بە بێ تەقوا خوا چیبکەم؟
 لەنیو تۆماری ئەعمالم بە غەیری شەر، نییه خەیری
 منی بێ زاد و بێ تۆشە لە ریی بێ ئینتیها چیبکەم؟
 ئەگەر دەستی ئەجەل لێیدا لە تەپلی ریحلتا ئاخر
 چلۆن بێمە سەفی مەحشەر، زەلیل و پووسیا چیبکەم؟
 دەمی قامی قیامت گەر خەلائیق دینه سەر میزان
 منی مەخجول و شەرمەندە خودا رۆژی جەزا چیبکەم؟
 بە بێ سەنگی مەحک و وەرناگرن نەقدی عەمەل، سوێجی
 کە من خالیی لە ئیخلاسم لەگەڵ تۆشە ییا چیبکەم؟
 لەسەر پردی سیرات مەردی خوا دین و دەچن وەک بەرق
 ئەمن لەو رۆژە دامام، خودا بێ دەست و پا چیبکەم؟
 لە رۆژیکدا کە دەستینن جەزای گەنجی عەمەل، جەننەت
 بە بێ هیج مایە و نەقدی ئەمن لەو رۆژەدا چیبکەم؟
 دلم بۆ فەیزی مەردیکی خوا زۆر تالیبە، چونکە
 لەخۆوە خۆنچە ناپشکوی بە بێ بادی سەبا چیبکەم؟
 ئەلئی سەرە لگرم رۆژی برۆم تەنیا بەدنیادا
 هەتا ئەمرم بلیم بۆ خۆم خودا چی چیبکەم خودا چیبکەم؟
 لە تاری زوڵمەتی نەفسا (شەفیع) ئیستە بەداماوی
 ئەلئی هەردەم بە بێ شەمسی و جوودی موستەفا چیبکەم؟

قسە ی زل

ئەری نەروود! زەحاک! دەور! دەبیرکولی فیتنە و فەساد!
بەربەیانیان لە قاپی حەق، مەرگت داوا نەکەم چ بکەم
سازمانی حقوق بەشەر شەرمەندەیه لە عالەمدا
ئەو بەشەرە خەیاڵییە، یادی (عەنقا) نەکەم چ بکەم
ئە ی درێغا، شاخەکانی وەلات هەموو، هەور و تەمە
لەبەر هەور و تەمی شاخان، ڕوو لە سەحرا نەکەم چ بکەم
مێژووی گەلان، سەما ئەکا بۆ گەلی خۆی، کە ئازادە
مێژوونووسی کوردیش ئەلی (ئەری هۆ لەیلا) نەکەم چ بکەم
ئەگەر نەبی پیاویکی لە حائزانی ژیر و چالاک
قسە ی زل لەگەڵ تووبا و ڕەعنا و سەلما نەکەم چ بکەم
ڕەهبەریکی گەل و ئایین نەبی بۆ من، ناعەلاجە
ئەحە و جەلە و مچە و عەزە، سەرۆک مەولا نەکەم چ بکەم
لۆچی تیکەوت پەنجەکانم، نەیتوانی تیل رابگری
بە تەزیجی سۆفیانه (سبحان الله) نەکەم چ بکەم
کە (میرزایی) بە حەسرەتی چەرخێ فەلەک گیرۆدە بوو
بۆ ئاواتە مەردانەکە ی، مەدح و سەنا نەکەم چ بکەم

٤٣- پهري قهره داغی

که من هه موو گوئزارم چوو به دڼ هاوار نه کهم چیبکه م
به دڼ داوای گوئی به هار له لای به هار نه کهم چیبکه م
منی تینوو بو قومئ ماچ له دهشتی غوربه تا بی کهس
ستایشی لوتفی کانی و لیوی روبار نه کهم چیبکه م

٤٤- عاجز

له عیشتی چاوی غه مازی غه زه لخوانی نه کهم چ بکه م
له نازی تاوسی چین، سینه سوزانی نه کهم چ بکه م
عه جائیب مانگی چاردهم دی، دوو مانگی یهک شه وهی پی بوو
له گهڼ دوو زهره لهم ته رتیبه چهیرانی نه کهم چ بکه م
له باغی یار که جاری بووی گوئیکم کرد فیراقم بوو
نیتر جانم فیدای خاوهن گوئستانی نه کهم چ بکه م
شه رابی له علی لیوی گهر بخون وهک من دهبن ریسوا
مه کهن لومه م که فیکری مهیلی جارانی نه کهم چ بکه م
ره قیبی سهگ سیفیه ت مه نعی ویسائی یاری لی کردم
به نه فکر خوم هیلاکی تیری موژگانی نه کهم چ بکه م
له غه م تازه خه لاس نابی دئی دیوانه و مه قتون
نه ما سه برم خه یائی خه دد و خالانی نه کهم چ بکه م
له چه سره ت رووی له یلا عاجزم مه جنوون سیفیه ت ناچار
وهکو بولبول له دهوری گول سه هر خوانی نه کهم چ بکه م

٤٥- مه لا جه سه ن فه يز به خش

وهتهن دهستی جه فا کوتا له شارانت نه کهم چی بکه م
په تی تو له له گهر دن گشت نه یارانت نه کهم چی بکه م
ته م ومهینه ت، سو پای نه گبه ت، ته نی ئاسمانی ئاخی کورد
له بهر بیوازی من ته رکی دیارانت نه کهم چیبکه م
ژیان و نه رکی ناخوشی له سه ر خه ئکی هه ژاری کورد
برییوه جه رگ و دل شین بو هه ژارانت نه کهم چی بکه م
هه تا نه م نیشتمانه ی من له ده س داگیرکه رانایه
په نا بو شاخ نه به م روو له هه وارانت نه کهم چی بکه م
له ب و پرگاری گه ل هه ر که س، نه چینه ریزی تیکوشان
تف و له عنه ت له وان بی به ند و بارانت نه کهم چی بکه م
له چین وتویژه کانی کورد نه خوازم بین و یه ک بگرن
به هیژیکی وه ها راوی جه بارانت نه کهم چی بکه م
هیوادارم کورانی گه ل هه موو بو تو له تیکوشن
ته مه ننا ی هی رشی شیر ی شکارانت نه کهم چی بکه م
هه ئوی دوندی چیا ی به رز و پلنگی شاخ و پیده شتن
نه گه ر سه یری گوره ی شاخ و بنارانت نه کهم چی بکه م
وه رن هه ئمه ت به رین تیکرا هه موو بو تو له یه ک چاری
قه لا چوی دژ له کوستان و له ئارانت نه کهم چی بکه م
وه ها هه وری چه فا بائی به سه ر نه م خاکه دا کیشا
له بهر ویرانی ژینگه روو له غارانت نه کهم چی بکه م
دهروون پر ژانه بو ژینی گه لی کوردی سته م لی چوو
له بهر دلته نگی مه یلی سه ر نزارانت نه کهم چی بکه م

گر و تینم هه موو ژینم له پیناو خه ئکی کوردستان
ئه گهر من دانه نیم خزمهت به یارانت ئه کهم چی بکه م
خه یال و بیری پزگاری که دای له میشک و دل (نارام)
ئه گه ل گۆری کوران روو له هه شارانت نه کهم چی بکه م

کیشی شيعر (هه زهج)

له گفتوگۆی شهوی دوینئ حه بیبم دابرا چی بکه م؟
شه راره ی ئاته شی فیرقه ت له سینهم هه ئگرا چی بکه م؟

وتی من لات نه پۆم و شه معی روم خامۆش نه که م من وتم
دئهی په روانه که ی من گهر له ده ورت هه ئسوورا چی بکه م؟

ته ماشاکهن چلۆن دهشت و دهرم گرتۆته بهر یاران
وه کو مه جنوون سه رم بو حه بلی له یلا داخرا چی بکه م؟

له زیندانی دلا ئهو دولبه رم کو ت کردوو ه نه پرا
نه گهر وه ک بولبولئ ده رچوو له ده سم و هه ئفرا چی بکه م؟

نه ئین جانانه ته شریفی به ره و لای ئیمه دی قوربان
له خو شی وه سلئ گهر ئارام و سه برم ئی برا چی بکه م؟

که سه یری کرده وی خو م کرد وتم یاره ب سییا چارم
هه موو کات خو م نه گه وزینتم له ناو خاک و قورا چی بکه م؟

هه تا هه م شاکرم به و نیعمه ته ی خودا که پیی داوم
نه گهر رازی نه بم خه لقه ، له نیو بهرگی شرا چی بکه م؟

سری عیشقم به دل پاراستبوو ئابرووم نه چی (نوونه)
به به دناوی که ناوی من له دنیا دا زرا چی بکه م؟

۴۷- شوانه نه حمهد

سه رچاوه: ۴۴۴ شهو

به بی به هاری پروت، من له نیو گول چ بکه م
هه ر تو دلی منی، من به بی دل چ بکه م
عه شقی تو له دئما هیلانه ی کردووه
وهک مه لیکه باشکاو، له سه ر چل چ بکه م

بیزاری

که گهل رۆیی به ره و دواوه، له گهل پاتۆل قولان چ بکهه؟
 نه ما کاروانسه رای خوشیی، له گهل مردوو دلان چ بکهه
 نه وا راوچی له سیپه یدان، له نیو پوری شان چ بکهه؟
 به دل دلداری نابینم، له شاری بی دلان، چ بکهه
 گوئت تیدا نییه نهی باخ، له قومی سهر چلان چ بکهه

خه می نان و ته می بیره و له ههر لای شهری ناوه
 نه وهی هوی شادمانی بی فه قهت ههر نیوه که می ماوه
 شه قامی پاکی دلداری، خه یابانی ته له و داوه
 چه مه ن پاراوی خویناوه، چناریش به ژنی چه میاوه
 نه رۆم له م شاره ویرانه؟ نه دی نه هلی دلان، چ بکهه؟

به وه ئلاهی درۆ ناکهه، بلیم من خه ئکی هیج کوئ نیم
 له شاری خۆم غه ریب ماوم، ده له رزم عهینی داری بیم
 نه کهس ناسیمی نه و جوهره، نه کهس پرسی نه ری من چیم؟
 غه ریبم ده چه ههر شوینی، ده ئیی خه ئکی ولاتی دیم
 که سم ئی بوونه بیگانه، له هاوری فلان، چ بکهه؟

نه هه نگوین، شیرینی ماوه، نه پیکی باده کهش تایی
 سه رم پر شور و دل پر تین، پیاله ی نه شه کهم خالی
 نه شیعری کیش ده بیستم گهر بدا بونی قسه ی نالی
 له ههر کووچه ی ره گی شارا، ده چوری خوینی خۆمائی

دلى شارىش بەدەست خەلكە، لە شارى غافلان چ بکەم

دەبى بۆ کاکی مزگەوتىم، ئەوئەندە سارد و بى تىن بى
لە مۆسقىقە و لە ئايىنى كەسانى دىكە پىر قىن بى
هەتاکەى قىبلەى ئەم خەلكە پەرۆى سوور و رەش و شىن بى
دەرۆم ئەم خاکە پىرۆزە هەزاران هیندە شىرىن بى
مەلى تىدايه ئاخىر من لەنيو خاکی ملان چ بکەم

خەمى من کوا خەمى فارس و عەرەب يا ئەجنەبى و تورکە
هەتاکوو ئاو هەبى هاوړى! ئەتۆ کەم روو لە ئاور کە
خەمى نالىکىي ئەم خەلكە لە شىعرا ژانە هەم برکە
ئەمەن هەر بىستبووم سالان ئەگەر ئاسک سل و سرکە
لە سىبەر رەودەکەن ياران، لەنيو کۆرى سالان چ بکەم

برا لىک بوونە دژکار و ئەما واژەى برا و خالە
بەجىي سۆزى دلى ئاشق، بە ئاخ سەودا دەکەن، نالە
ئەبى حالى دلم چۆن بى لەنيو ئەم حالە بى حالە
منى گۆزەى دلم دايم لە بۆتەى عىشقتدا قالە
لەنيو خاوانى دل کالى ئەديوى نيو کلان چ بکەم

بەجىي ئاشتى لە شار و کيو شەرى شار و هەراى شاخە
ئەودى لەو نيوئەدا ماوه، بەشى حەسرەت، بەشى داخە
لەداخى ئەم شەرە بى هۆيه سەهمم حەسرەت و ئاخە
بىرۆ سوارە! عەمەدرىژبى! -کەنەشبووى- ئىرە کەى باخە؟
کە شەوبۆ بۆنى خۆى نادا، لە بۆنى کاگلان چ بکەم؟

وهه‌هایه تان و پۆی دنیا، ده‌می شینه و ده‌می شایی
به‌کار چی دئ مه‌قامی عاریه‌ت ئاغابی یا شایی
ده‌که‌م شانازی به‌و ناوه‌ی ده‌می‌نی تا ده‌می دوایی
وه‌ره‌ز بوو رۆحی ئاسۆکه‌ت، ئه‌وه‌نده قومری ئاسایی
ئه‌سه‌ر په‌لکی گۆلان نائی، ئه‌ نائه‌ی سه‌رچۆلان چ بکه‌م؟

که‌لار ۲ . ۱۱ . ۴۰۰

رۆژی جیهانی زمانی دایک

شاری دەمبەسراوان

ئە شاریکا هەموو شەخسێ دەمی بەسراوە من چ بکەم
ئەوێش هۆی ناسیاوی بێ دەمە و چاوە ئەمن چ بکەم

ئەگەر زەححاکێ ماراوی ئە مەغزی لاوەکان بخوا و
بەرەبێنە بە ئالایی ئەکا کاو؟ ئەمن چ بکەم؟

ئەگەر بێ و بێکەنین قاچاخ کری و دێدارەکان بەندی
ئە شادی و خوێشی دەسکرد و مەهی و قاوە ئەمن چ بکەم

بەلەعنەت بێ ئەوێ خوێنی شەهیدی دا بەنانی خوێ
ئەما شادی و غەمیش هەروا بەلێشاوە ئەمن چ بکەم

هەموو قامیشەکانی شاری ئەهواز تینوێ لێویان
ئەخاکماندا نییە نان و شەری ئاوە ئەمن چ بکەم

ئەمێژە خاکی من هاواری ئازادی دەکا هاویری
شەری عالەم دەکا کورد و بەجیش ماوە، ئەمن چ بکەم

ئەگەر گەل داوتی سازکا ئەلێی پیرم ئە کۆلی دە
بترێست و ئەچیتە لای دەسی شاو؟ ئەمن چ بکەم

خەيائى خواھ نوورى خۆرى بگرئ ھەورى بى ماىھ
ئەگەر ئاسۆ ئەسەر پەيمانەكەى ماوہ؟! ئەمن چ بكام

ئاسۆ

بۆكان ۴ . ۵ . ۱۴۰۰

بارانی هاوین

له گرمه‌ی هه‌وری بارانپێژ له هاویندا خودا چ بکه‌م؟
به‌قاي بۆ کۆ بووه‌ دنیا؟ له یاری بێ به‌قا چ بکه‌م؟

له میژووی کوردی به‌دبه‌ختا نه‌ پاشا بوو نه‌ ده‌باری
ره‌قیب یاره‌ببی رووی ره‌ش بێ! له کاخی شیعییا چ بکه‌م

ده‌م شل بوو نه‌وه‌نده‌م زه‌مبی شیعی شهل، به‌ره‌سمی کرد
له عه‌سریکا که بێ فه‌رقه‌ که‌ناره‌ و بو‌رییا چ بکه‌م

به‌ئێ ژین خۆشه‌ یه‌کسان بێ به‌لام کوا بۆ هونه‌ر وایه‌؟
له عه‌سریکدا که یه‌کسان بێ قسه‌ی شاه‌ و گه‌دا چ بکه‌م؟

منم نه‌و شاعیره‌ پینده‌ی که پاشای شیعی دلداریم
چه‌یاناکه‌ن چه‌سوودانم، له‌شه‌خسی بێ چه‌یا چ بکه‌م؟

گه‌ئێ هه‌ن دژبه‌رن چه‌تتا که ماهاواره‌ش وه‌ عاسمان خه‌ی
منی عه‌رزی نشین ئیدی له‌ نه‌ستیره‌ی چه‌وا چ بکه‌م؟

به‌له‌عنه‌ت بن ئه‌وانه‌ی وا له‌پاکی ره‌و ده‌که‌ن بێ خود
له‌سه‌ر سه‌فچه‌ی مه‌جازیدا له‌ زوئمی بێ خودا چ بکه‌م؟

نەوهی وا تال دهنوشی و شیرن نهدوی پاکي هاوریمن
نەوهی ریشهی نهژیڕ داری درۆ دا داکوتا چ بکهه

زهمان خوی حاکمی چاکه ههزاران پازی دهرخستوون
زهمان تا داوهری من بی له حوکمی نهشقییا چ بکهه

سهری سهودای نهوینی تیانهبی ههردژ به ناسۆیه
له قهومی پووچ و بیکاره و ههواداری ریا چ بکهه

ناسۆ

بوکان پوشپهری ۹۹

چ بکەم

کە تۆ پۈیشتى جىت ھىشتەم، ئەمن ھەر شىن نەكەم چىكەم؟
لە پۈۈى تالەى رەشم نامەى عەمەل رەنگىن نەكەم چىكەم؟

ئەۋەندە كال و مندالى ئەۋىنى تۆم لە پەنجادا
لە حوجرەى عەشقتا ئەمشە و كەمى تەمىرىن نەكەم چىكەم؟

بە دلتەنگى لە فرمىسكەم دروس كەم جەۋھەرى پۈشن
لە نووسىنى بە دوورەنگى، ئەمن نەفرىن نەكەم چىكەم

قەلەم رەنگىنەكان ئەمپۆ دەمى سوور و دەمى شىنن
لە داخى وان ئەگەر تەركى خەت و نووسىن نەكەم چىكەم؟

گەزىزەم كەۋتە بەر سەرماى چلەى بى پەحمى زستانى
ئەگەر شىنى شەنى شەۋبۆ و گۆل و نەسرىن نەكەم چىكەم؟

بەھارە و تازە كوستانى سەرم خالخالى ناچىتۆ
لە داخى پايزى پىرى، پەلەى ھاۋىن نەكەم چىكەم؟

ھەتا خوين نەرژى لەم خاكە ۋلامى ۋىستى كەس نادەن
بە فرمىسكى چەمى خوينەم وشەم خوينىن نەكەم چىكەم؟

گوئی سوورم له بهر تۆیه، ئەمن فەرهادی دەورانم
به چێژی ئەشقی ئەم خاکه، وتەم شیرین نەكەم چبکەم؟

فیدای ئەو خاکه بێ ناسۆ که تۆی پەرورده کرد بۆ من
دەم بۆ عشقی ئەم زێده ئەگەر پر تین نەكەم چبکەم؟

محەممەد سەعید نەجاری

ناسۆ

۹۲ بۆکان

باغى بى گۆل

بە دل دلداری نایینی، ئە شاری بى دلان چبکەم؟
گۆت تیدا نییە ئەى باخ! ئە باغى بى گۆلان چبکەم

چەمەن پاراوی خویناوه و چناریش بەژنى چەمیاوه
نەرۆم ئەم شارە ویرانە ئەدى ئەهلی دلان چبکەم؟

غەریبەم، دەچمە هەر شوینى دەئیی خەلکی ولاتی دیم
کەسم ئى بوونە بیگانە، ئە هاوړی یی فلان چبکەم؟

ئە هەر کووچەى رەگی شارا دەچۆړی خوینى خۆمائی
دلى شاریش بە دەس خەلکە، ئە شاری غافلان چبکەم؟

ئەمەن هەر بیستبووم جارەن کە ئاسکە وا سل و سرکە
ئە سیبەر رەو دەکەن یاران، ئە نیو کۆړی سلان چبکەم؟

دەرۆم ئەم خاکە پیروژه هەزاران هیندە شیرین بى
ملەى تیدایە، ئاخەر من ئە نیو خاکی ملان چبکەم؟

منی گۆزەى دلم دايم ئە بۆتەى عیشتدا قالە
ئە نیو خاوانى دل کالى، نەدیوی نیو کلان چبکەم؟

برۆ سواره عه مه دريژبي-كه نه شبووي-ئيره كه ي باخه؟
كه شهوبۆ بۆنى خۆى نانا، نه بۆنى كاگلان چبكه م؟

وه ره ز بوو رۆحى ئاسۆكه ت نه وه نده قومرى ئاسايى
نه سه ر په لكى گۆلان نايى، نه نايه ي سه رچۆلان چبكه م؟

كۆتايى نيبه... ماوييه تى